

Lavia

s. 1-67

LAVIAN PITÄJÄN INVENTOINTIKERTOMUS

Laatinut: Ritva Valtavuo 1965

S I S Ä L L Y S L U E T T E L O

JOHDANTO

Sivu

A. Yleistä	1
B. Lähdeluettelo	1

KIVIKAUTISET ASUINPAIKAT

1. Kirkonkylä	2
2. Riuttala	6
3. Mustajoki	9
4. Saarijärvi	11
5. Myöntäjä	13
6. Kalliala	14
7. Haunia	20
8. Riiho	28
9. Peräkylä	34
10. Niemenkylä	35
11. Aluskylä	36

IRTOLÖYDÖT

1. Kirkonkylä	38
2. Riuttala	39
3. Mustajoki	40
4. Saarijärvi	41
5. Myöntäjä	44
6. Kalliala	45
7. Haunia	46

	Sivu
8. Riiho	48
9. Peräkylä	50
10. Niemenkylä	51
11. Aluskylä	54
12. Susikoski	57

HAUTOJA

1. Riuttala	59
2. Saarijärvi	61
3. Myöntäjä	61
4. Haunia (pronssikausi)	62
5. Peräkylä	63

RUUHIA

1. Kirkonkylä	64
2. Saarijärvi	64
3. Haunia	64

"VELHOVUOREN KALLIOPIIRROS"	65
	65

KUPPIKIVI

LIITTEINÄ:

Karttoja ja valokuvia, piirroksia

E R WIRTASEN KIRJE	66
R VALTAVUON KIRJE	67
KARTAT	68 - 74
KUVAT	75 - 88

A. YLEISTÄ

Lavian kunnan myöntämän stipendin turvin suoritin kesällä 1965 kunnan kiinteiden muinaisjäännösten inventointia. Pitäjän, joka on 524,7 km², jakaa kahteen osaan suuri Karhijärvi. Sieltä tehdyt löydöt ovat enimmäkseen kivikautisia. Inventoinnin olisi pitänyt tapahtua Laviassa vähintään 50 vuotta sitten, sillä suurin osa löydöistä on tehty 1880-luvulla. Näin ollen niiden paikallistaminen oli hyvin vaikeaa, usein mahdotonta. Toisen haitan muodosti se, että peruskarttoja ei ole Saarijärveltä, Myöntäjästä, Kallialasta, Hauniasta, osittain Riihosta eikä myöskään Peräkylästä. Venäläisiä topografisia karttoja ei myöskään löytynyt. Yliopiston maantieteen laitokselta löysin kartan (1 : 400 000), mistä ilmeni, että korkeuskäyrä (60) kulkee jokseenkin maantien-suuntaisesti Karhijärven rannalla. Kyseisten kylien kohdalla mainittuihin korkeuslukuihin on näin ollen suhtauduttava varauksin. Vuonna 1966 aletaan valmistaa Lavian edellämainituista kylistä uutta karttaa, mikä valmistuu v. 1968. Muiden paikkojen korkeudet on merkitty peruskartan korkeuskäyrien mukaan.

B. LÄHDELUETTELO

Kansallismuseon kortistot

Lavian koulujen kokoelmat

sekä Lavian museo

Maanmittaushallituksen vanhat kartat

K I V I K A U S I

Kirkonkylä ✓

No 1 Yli-Antila, 6⁷⁴,

No Heikki Yli-Antila, Lavia.

kart-
1) Korkeus 65m

Löydöt: KM 2456.13; SM 586; oikokirves, tasataltta.

Ala-Antila, 6¹¹⁸,

Pentti Antila, Lavia.

Korkeus 65.

Löydöt: KM 21470.420; KM 2147.421; kaavin, tasataltta.

Sekä Yli- että Ala-Antilan talot ovat aivan Lavian kirkonkylän keskuksessa. Kyseisiltä mailta löydettyt esineet on saatu museoon vuosien 1882-1890 välisenä aikana. Tällöin ovat talojen maat ulottuneet Karhijärven rannalta, Vuohiojan suuntaisesti Lavijärven rannalle nykyisen oppikoulun tienoille. Kivikautista asuinpaikkaa ajatellen alueen sijainti mitä edullisin. Onhan kyseessä eräänlainen kannasalue, jota rajoittaa toisaalla suuri Karhijärvi ja toisaalla Naarasen, Lavijärven, Miekkajärven sekä Palojärven muodostama järviketju. Nykyisin kirkonkylän alue on hyvin kaupunkimaisesti rakennettu. Yli-Antilan isäntä kertoi aikaisemmin löytäneensä kvartsi-iskoksia Lavijärvestä virtaavan Vuohiojan rantatöyräiltä. Niitä on ollut myös Antiloitten alueen toisessa päässä, nykyisen urheilukenttäalueen takana. Pentti Antila muisteli isänsä kertoneen, että vuonna 1886 löydetty oikokirves oli juuri täältä, Susikoskelle

vievän polun tienoilta, Karhijärven rannasta santatöyräältä (teollisuusalueen eteläpuolelta). Kivikautta ajatellen kyseessä tuhoutunut alue, ilmeisesti asuinpaikkaa.

N:o 2 Soro
T:o Posti nykyään
2(k.1) Korkeus 60 m

Löydöt: SM 587; SM 588; SM 1263; SM 4295; SM 4296; SM 7601; SM 7602; 8045:14 + 1 hukkaan joutunut kirves. Tasataltta, oikokirves, tasataltta, vasarakirves, vasarakirves, kourutaltta, poikkikirves, kaksoistaltta. ✓

Edellä mainitun Vuohiojan puolivälin kohdalla, ojan pohjoispuolella on sijainnut entinen Soron talo. Vuosisadan vaihteessa Soron maita on ollut kirkon kohdalla, Vuohiojan eteläpuolella ja myöskin Karhijärveen laskevan Heiniojan tienoilla (kirkolta 2,5 km Riuttalan suuntaan). Soron pellolta saatujen esineiden löytäjät ovat jo kuolleet, mutta löydöistä voidaan varmuudella sijoittaa ainakin kaksi (SM 4295, SM 4296) Heiniojan kohdalla olevalle Karhijärven Heinolahden niitylle. Kadonnut kirves (n. 20 x 6) löytyi viereisestä Riihiniemestä. Soron talon tytär Laimi Jokinen kertoi löytäneensä sen perunanostossa metsässä olevasta "Isomoisio"-nimisestä pellosta. Tässä yhteydessä viitataan myös viereisiin Kuusniemen ja Heinimäen löytöihin (N:o 49, N:o 3), Kvartsi-iskoksia Heiniojan eteläpuolella Heinimäen suunnalla. On vaikea sanoa, mistä muut Soron maalta löydetyt esineet ovat peräisin. Maantien suuntainen rinne Vuohiojasta Riuttalaan päin saattaisi olla yksi mahdollisuus. Se on nykyään asuttua ja raivattua aluet-

ta, josta on hankala löytää mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia jälkiä.

N:o 3 Heinimäki, 7⁷⁷
N:o Paavo Heinimäki, Lavia
k.1) Korkeus 60 m
Löytö: KM 2147.422, kourutaltoa

Liittyy edellä mainittuun Heinolahden asuinpaikkaan. Kvartsi-iskoksia talon ja Heinolahden suunnalla olevassa pellossa.

N:o 4 Vuorela, 2⁴⁶ ✓
N:o Fanny Pyhälän perikunta, Lavia
k.1) Korkeus 65 m
Löytö: SM 10069; SM 8719; tasataltoa, vasarakirveen teräpuoli.
Valokuva 1.

Vuorela sijaitsee Lavijärven eteläpuolella korkealla peltotörmällä metsäisen kallion juurella. Pervo-niminen pelto, josta tasataltoa on löytynyt, on noin 150 m päässä Mäkimoision suuntaan (= etelään). Paikalla käydessäni kasvoi pellossa heinää, eikä mahdollisesta asuinpaikasta voinut saada selvää. Kvartsi-iskoksia löytyi kuitenkin Vuorelan pihan reunamilta. Pervo-nimisen pellon omistaa nykyään Antti Huhtala. Vuorelasta on toinenkin löytö. Emäntä Maire Lähteenmäki löysi vuonna 1910 talon kivikkopeltoa raivatessaan vasarakirveen teräosan. Lähteenmäki asui ylhäällä mäenrinteessä, joten voinee olettaa, että tämäkin löytö olisi samasta Vuorelan mäkirinteestä kuin edellä mainittu (SM 10069).

N:o 5 Hesso, 4⁵⁶

N:o Aimo Hesso, Lavia

k.1)

Korkeus 65 m

Löytö: Tampere 1181:41, kivitaltta; Åbo hist. museum Linders
samling, lounaissuomal.taltta.

Hesson tilan maita on Lavijärven pohjois- ja eteläpuolella. Frans Niittymäki kertoi löytäneensä taltan (T. 1181:41) kylätietä tehtäessä 10 cm syvyydestä metsänrinteestä Lavijärven eteläpuolelta, 1 km matkaa järven päästä Vuorelan tien kohdalta. Järven rannassa on peltoja, taustalla Kortekurunvuori, 800 m edellä mainittuun Vuorelaan. Pellot olivat viljalla, eikä niistä voinut saada selvyyttä. Rinnemaana paikka olisi sopiva asuinpaikaksi. Toinen Hesson taltoista on ilmeisesti löydetty aikoja sitten: "Lounaissuomal. tasareunainen. Å Hesso hemmans mark i Lavia kapells kyrkoby af Mouhijärvi socken." Löydön tarkka paikallistaminen mahdotonta. Järven pohjoispuoleisilta pelloilta ei löytynyt iskoksia.

N:o 6 Pirttilahti

N:o Holma, Myllymaa, Suodenniemi

k.2)

Korkeus 75.

Löytö: Lavian museo 478, tasataltta.

Pirttilahden talo sijaitsee kirkonkylän laitamilla Heinijärven kuivuneen poukaman lähellä. Talon mäenpäällä, keskellä metsää. Taltan löysi Arvo Pirttilahti vuonna 1958. Valitettavasti löytäjä on ehtinyt muuttaa pois Laviasta, joten en saanut tarkempia löytötietoja. Talon autio, ympäristö metsittyneenä ja

ruohuttunut. Iskoksia ei ainakaan eroittunut. Naapurissa muisteltiin kuitenkin, että kirves olisi löytynyt päärakennuksen ja lahden rannalla olevien peltojen väliseltä rinteeltä. Näin ollen en voi väittää kyseistä löytöpaikkaa varsinaiseksi asuinpaikaksi, mutta se liittyy seuraavaan löytöön.

N:o 7 Peltomaa (varsinaisesti Suodenniemeä)
KN:o Om. Jouko Peltomaa, Lavia, Heinolankulma.
7(k.2) Korkeus 70.

Löytö: Kivikirves, Pori.

Peltomaan talo on edellisestä löytöpaikasta noin 150 m varsinaiselle Heinijärvelle päin. Jouko Peltomaa on vuonna 1960 löytänyt kirveen Kotirannalle kuuluvasta, Kaitalonokka-nimisestä niemekkeestä. Niemeke pistää Heinijärveen. Peltomaan rakennuksista matkaa löytöpaikkaan noin 650 m. Kirves löytyi rantakivikosta. Kyseisellä niemekkeellä ja järven rannalla hiekkakuoppia. Kvartsi-iskoksia löytyi Peltomaan pelloista, noin 150 m päästä rannasta. Paikka saattanut olla asuinpaikka.
- Tarkemmin Heinijärvestä löydetyistä ruuhesta sivulla 64.

Riuttala

N:o 8 Heinijoki
N:o Helmi Ojaniemi, Lavia
k.2) Korkeus 67,5.

Löydöt: Hämeen museo 1181:39; SM 10068; kivikirveenpala, tasaltta.

Heinijoen talo sijaitsee Heinijärvestä virtaavan Heinijoen ete-

läpuolella maantien varressa. Vajaat pari kilometriä matkaa kirkolle vievälle päätielle. Prakki-niminen pelto, josta kivi-
vikirveenpala on löytynyt, on 180 m päässä rakennuksesta itään,
heti Heiniojan pohjoispuolella. Siellä käydessäni pellossa
kasvoi kauraa. Iskoksia ei löytynyt kyseiseltä kohdalta, mutta
kylläkin takana olevan korkeaa mäntymetsää kasvavan harjanteen
toiselta puolen, Kusiaismäen rinteestä, kvartssia myös Heikkilän
puolella. Tasataltan (SM 10068) on löytänyt mäen harjanteella
olevan Heikkilän talon emäntä vuonna 1886 Heiniojan pellostä,
ilmeisesti jostain mäkiharjanteen ja Heiniojan välistä. Alueel-
la saattanut olla kivikautista asutusta.

9 a,b Karhiniemi, 4³³

Erkki Saurio, Lavia

Korkeus 55 m

Löydöt: KM 2147.453, tasataltta.

Karhiniemen talo sijaitsee Kiikoisten ja kirkonkylälle vievän
tien risteyksestä 1 km päässä kirkon suuntaan. Itse talo
(Vanha Karhiniemi) on korkeammalla kuusimetsää kasvavalla mäen
töyräällä. Talossa ei tiedetty vuonna 1882 löydetyistä taltasta
mitään. Isäntä kertoi talon vanhimpien peltojen sijainneen
mäen rinteessä ennen "Nokaria". Kvartsi-iskoksia löytynyt
jonkin verran. - N:o 9^b. Karhijärveen työntyvällä niemikkeel-
lä "Nokarissa" isäntä kertoi olevan kivipellon. Se on yhden
aarin suuruinen, ympärillä savipitoista peltoa. "Kivipellon"
kivet ovat nyrkin suuruisia, jotkut 20-30 cm läpimitaltaan.
Mielestäni ainakin osa on palaneita. Nykyisin jäljellä vain
pienempiä kiviä. Kivien kohdalla maa erittäin tummaa, selvästi

ympäröivästä savimaasta eroittuvaa. Kun peltoa ruvettiin viljelemään, kasvoi siinä ruis jo ennen ruokamullan hankkimista, sanoi isäntä. Ilmeisesti niemenkärki ollut aikaisemmin saarekkeena. Kivipellosta ei ole löytynyt mitään. Korkeus 55.

N:o 10 Karhula, 5²³; 5²⁴ ?

KN:o Kaarina ja Arvo Haikkonen, Lavia

10(k.2)

Veikko Karhulan perikunta, Lavia

Korkeus 63,5 m

Löytö: KM 2147.452; tasataltta

Valokuva 2

Karhulan talo sijaitsee Kiikoisten tien varressa, kirkolle vievän tien risteyksestä 300 m päässä. Talo on mäen rinteellä, Karhijärveen matkaa 800 m. Talon vanha emäntä kertoi vanhojen peltojen sijainneen heti talon välittömässä läheisyydessä rinteellä. Mäenpäällä olevista perunapelloista löytyi kvartsi-iskoksia. Pellot savipitoisia. Harjanne osittain kivikkoinen. Asuinpaikka mahdollinen.

N:o 11 Setälän torppa

KN:o Bruno Virtanen, Lavia

11(k.2)

Korkeus 62,5 m

Löydöt: SM 10078; tasataltta sekä hävinnyt taltta.

Entinen Setälän torppa sijaitsee Riuttalan kansakoulun kohdalta järvelle erkanevan tien varressa. Karhijärven rantaan 800 m. Tasataltan löytäjä torppari Setälä on kuollut eikä tarkempia lähdetietojaakaan ole. Arvelisin kuitenkin, että Setälä on saat-

tanut löytää "talttansa" omalta maaltaan, koska samoilta tie-
noilta on löytynyt pari muuta talttaa. Setälän torpassa käy-
dessäni kertoi nykyinen omistaja Bruno Virtanen, kuinka talon
kohdalta tien toiselta puolelta rinteestä Hannu Pajanen on löy-
tänyt taltan. Pajanen asuu Rengossa ja on ilmeisesti vienyt
taltan mennessään. Olen kirjoittanut hänelle ja tiedustellut
talttaa ja löytötietoja, mutta en ole vielä saanut vastausta.
Talon maita tutkiessani löysin pihalla olleesta perunapellosta
muutaman kvartsi-iskoksen.

PAJANEN
KIELTÄÄ
LÖYDÖN
(KORTTI 29/12 63)

N:o 11^b Heinä-Aho, 6²⁹
KN:o Taavetti Heinä-Ahon puoliso, Lavia
12(k.2) Korkeus 62,5 m
Löytö: KM 13039, kourutaltoa.

Noin 50 m päässä edellä mainitusta löydöstä on Taavetti Heinä-
Ahon löytämän taltan löytöpaikka. Myös Heinä-Aho kuollut, mut-
ta hänen rouvansa tuli näyttämään löytöpaikan. Taltta oli löy-
tynyt pellosta 90 cm syvyydestä savikerroksesta. Siellä käydes-
säni pelto oli heinämaana. Iskoksia löytyi ojan reunamilta.
On saattanut olla asuinpaikkaa. Lähellä olevista kummuista
sivulla 60.

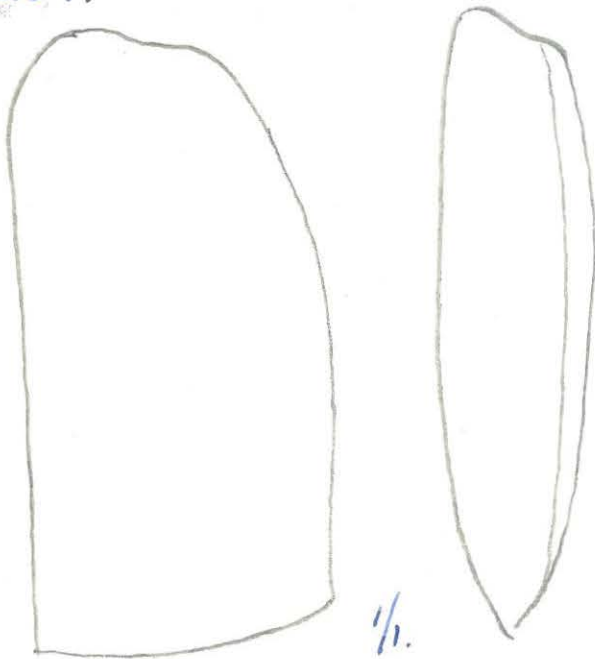
Mustajoki

N:o 12^a Tuomola, 1⁹⁰
KN:o Korkeus 55-60 m
13(k.3) Löytö: SM 8680, oikokirves

Tuomolan talo on Mustajoen kylässä. Pori-Tampereen tieltä sinne

on matkaa 1200 m, Karhijärvi 350 m päässä. Vuonna 1895 on talon maalta löydetty oikokirves, josta ei Tuomolassa eikä myöskään naapuristossa tiedetty mitään. Talon pellot sijaitsevat kahden korkeamman mäkirinteen välissä. Viime vuosisadalla viereinen Kuusiranta kuulunut Tuomolan taloon. Muutama iskos löytyi Kuusirannan ja Tuomolan tien risteyksen kohdalta olevasta mäntyä ja kuusta.

Liite 1.

Lavian museossa.

Museon löytö-
tiedot sekä
numero pient-
ten.

Kyseisen sädehivittinskeisen kiven on löytänyt Arvo Kuusiranta auran villoksesta n. 15 m talosta itään. Löytöpaikka on Kuusirannan omalla pellolla Mustajoen kylässä.

sisuomal. oikokir-

nitun harjanteen

lonsa pellostä ki-

i hiesusavesta noi

nainitun Tuomolan

essä pellossa kas-

uhdollisesti olev

rella olevasta pe

nkin jokunen isko

olla asuinpaikka.

1 terä.

on matkaa 1200 m, Karhijärvi 350 m päässä. Vuonna 1895 on talon maalta löydetty oikokirves, josta ei Tuomolassa eikä myöskään naapuristossa tiedetty mitään. Talon pellot sijaitsevat kahden korkeamman mäkirinteen välissä. Viime vuosisadalla viereinen Kuusiranta kuulunut Tuomolan taloon. Muutama iskos löytyi Kuusirannan ja Tuomolan tien risteyksen kohdalta olevasta pellostä. Takana harjanne, jossa kasvaa mäntyä ja kuusta.

N:o 12^b Kuusiranta, 1¹⁹

KN:o Osmo Kuusiranta, Lavia

13(k.3) Korkeus 55 m

Löytö: Lavian museossa sädekivistä tehty länsisuomal. oikokirves(?), museonumero puuttuu (Liite 1)

Valokuva 3

Vuonna 1961 Osmo Kuusiranta löysi edellä mainitun harjanteen pohjoispäästä "Isovuoren" juurella olevan talonsa pellostä kirveen. Kirves tuli esille peltoa kynnettäessä hiesusavesta noin 15 m päästä pääarakennuksesta itään. Edellä mainitun Tuomolan ja Kuusirannan talon etäisyys 400 m. Kyseisessä pellossa kasvoi ruista paikalla käydessäni, eikä siellä mahdollisesti olevia iskoksia voinut erottaa. Mäenharjanteen juurella olevasta pellostä edellä mainitun Tuomolan kohdalla kuitenkin jokunen iskos. Kyseisen kohdan korkeus 60²m. Kyseessä voinee olla asuinpaikka.

N:o 13^a Kouhi, (autio talo)

KN:o Vahekoski, Lavia

14(k.3) Korkeus 55 m

Löytö: SM 10051, veneenmuotoisen vasarakirveen terä.

Mustajoen kylässä Kullaalle ja Lassilaan vievän tienhaaran kohdalla olevan Karhijärven poukaman tuntumasta on pari löytöä. Vanhempi on löydetty vuonna 1913, siitä ei paikkakunnalla tiedetty mitään. Museon saattujen tietojen perusteella se on kui-

liite 2.

Lavian museo .

ven rannalta. Pellon

Museonumero ja
Järkemmat tiedot
puuttuvat.

1/1.

liikkakivestä tehdyn taittamaisen esineen on löytänyt Pauli Seppä "Pipo" nimisen pellon ojan-pientareelta. Avo Seppä omistaa kyseisen savihiekkamaa pellon Mustajoen kylästä.

puuttuu (Liite 2)

edellinenkin. Löytö-
alta löytynyt hil-
kyseinen pelto hiek-
metriä. Peltoaukea-
a sitä reunustaa
edellä mainitun
inen.

salta, tasatalta,
1 uusi kirveenterän-
(museonumero puuttuu)

Lemmetyn talo on Saarijärven kylässä Lassilaan vievän tien varrella. Mustajoen tienristeyksestä sinne on matkaa vähän yli 4 km. Talo on rinteessä maantien vieressä, toisella puolella on Karhijärvi ja tien toisella puolen korkea mäntyjä kasvava harjanne. Kouru- ja tasataltasta puuttuvat tarkemmat löytötiedot. Poikkikirveestä tiesi Eero Lemmetty kertoa, että se oli löytynyt talon kohdalla olevasta törmästä, noin 3 metriä maantien pinnasta ylöspäin. Nykyään löytökohta hävinnyt, koska paikalta viety soraa rakenteilla olleeseen maantiehen. Hän mainitsi myös samanlaisen Kiukaisten tyyppiä olevan poikkikirveen löytyneen 1920 luvulla. Kirves kadonnut. Kirves löytynyt oletettavasti rinteestä. Uusin löytö (Lavian museossa) on alemmaa talon pihamaalta, löytynyt v. 1958. Noin 6 m päässä talon päärakennuksen keskivaiheilta pihalle päin kohtisuoraan oli ollut hiiltä ja palanutta maata 1 metrin syvyydeltä ja 1,5 metrin leveydeltä. Kyseiseltä kohdalta löytyi myöskin kirveen osa, ei mitään muuta. Ylhäällä mäkitörmällä ollut myös palanutta maata. Sieltä löysin myös runsaasti kvartsi-iskoksia. Asuinpaikka.

N:o 14^b Mattila
KN:o Paavo Mattila, Lavia
16(k.4) Korkeus n. 60 m

Löydöt: SM 6144; KM 2147.459, poikkikirves ja tasataltta.

Edellä mainittu harjanne jatkuu Mattilankin talon kohdalla, etäisyys vain vajaat puoli kilometriä. Kyseessä sama Karhijärven poukaman rantatörmä. Palstalta, joka kunnostettu pihaksi,

ei löytynyt mitään mainittavaa, mutta alue liittyyne olennaisesti edellä mainittuun asuinpaikkaan.

Myöntäjä

- N:o 15^a Ala-Myöntäjä, 4 ✓
KN:o Antti Ala-Myöntäjä, Lavia
17(k.4) Korkeus n. 60 m
Löydöt: KM 2147.455; KM 2147.464; kourutaltoa, reikäkivi.
- N:o 15^b Yli-Myöntäjä, 3²⁴
KN:o Maunu Yli-Myöntäjä, Lavia
Korkeus n. 60 m
Löydöt: KM 2147.458; KM 2151.527; kourutaltoa ja kirves.
- N:o 15^c Hakala, Myöntäjän entinen torppa, 3⁹
KN:o Lauri Hakala, Lavia
Korkeus n. 60 m
Löytö: SM 7086; kourupuras
- N:o 15^d Lassilan kosken ranta,
Myöntäjän maata
Korkeus n. 60 m
Löytö: SM 7088; kourutaltoa

Myöntäjän talot ovat samannimisessä kylässä. Lassilan rajalta niille on matkaa pari kilometriä. Talot ovat mäkirinteellä, alhaalla tien toisella puolen virtaa Lassilan joki lähellä olevaan Karhijärveen. Ala- ja Yli-Myöntäjän rakennusten välinen matka noin 600 m, samoin Yli-Myöntäjän ja Hakalan väli. Edellä mainituista löydöistä ei tiedetty mitään. Hakalassa kertoi kourupuraksen löytäjän pojanpoika, että talon vanhat pellot

ovat tuhoutuneet, sillä tie kulkee nykyisin entisten peltojen kohdalla. Ala-Myöntäjän kohdalta tien toiselta puolen löytyi muutamia kvartsi-iskoksia. Kauempaa Hakalan kohdalta ei niitä löytynyt. Sijainniltaankin paikka on edullinen asuinpaikaksi, sillä rinteän juurella virtaa Lassilan joki Karhijärven eräseen poukamaan; koski ennen poukamaa.

Kalliala

N:o 16

Jaakkola

KN:o
18(k.4)

Jorma Lahtinen, Lavia

Korkeus n. 60 m

Löydöt: SM 7657; oikokirves sekä 2 kadonnutta talttaa.

Jaakkola on Ohrakämnenen talon entisiä torppia. Jaakkolan talo sijaitsee Lassilan joen pohjoispuolella mäen rinteessä, Lassilan rajalta vajaan kilometrin päässä. Talo on matalahkolla, kivikkoisella mäellä. Pellot, jotka ovat mäen juurella, ovat hiekansekaista maata. Talossa ei tiedetty löydetyistä oikokirveistä mitään, mutta sen sijaan kerrottiin parista kadonneesta taltasta. 1950-luvulla oli Pentti Jaakkola löytänyt peltoa kyntäessään auraa viilloksesta taltan. Pelto on hiekkamaata. Pellolla kasvoi ruista siellä käydessäni, eikä iskoksia ainakaan eroittanut. Taltta oli löytynyt talolle vievän pikkutien pientareelta noin kymmenen metriä pellolle päin, peltoaukeaman puolivälin kohdalta. Toinen talon löydöistä on peltoaukeaman toiselta puolen, pihamäen juurelta ulkorakennuksen tienoilta. Tarkempia löytötietoja ei muistettu. Lassilan joki pellon toisella puolen noin 150 m päässä. Sopiva asuinpaikaksi.

N:o 17 Joutsenlahti, 1²³ ✓
KN:o Eino Joutsenlahti, Lavia
19(k.4) Korkeus n. 60m

Löydöt: KM 2151.528; KM 2151.529; KM 2151.530; ^{KM 2151:531} KM 2147.440;
Taltta (?), taltta, kourutaltta ja kourutaltta
SM 9894?

Joutsenlahden talo on Karhijärven päässä korkean mäenrinteen alaosassa. Edessä on Karhijärven kaislikkoinen poukama. Mäenharjanteella kasvaa mäntymetsää. Täältä löydetyt taltat on saatu museoon jo vuonna 1882, joten ei ole mikään ihme, ettei taloissa tiedetty niistä mitään. Alempaa peltorinteestä ei löytynyt mitään asuinpaikan merkkejä, vaikka pihalla oli perunamaakin, jota saattoi kohtalaisen hyvin tutkia. Rinteen puolivälissä kulkee maantie ja ylempänä kasvaa metsää. Museoon saadut löytötiedot hyvin ylimalkaisia, vain yhdestä taltasta (N:o 2151.530) mainitaan tarkempi löytöpaikka, edellä mainittu mäkirinne. Paikka mielestäni erittäin sopiva asuinpaikaksi sijaintinsa ja luonteensa puolesta.

N:o 18 Korhonen, 3⁴⁷ ✓
KN:o Aimo Korhonen, Lavia
20(k.4) Korkeus n. 60m

Löydöt: KM 8053:17; KM 2151.532; KM 2151.533; SM 7597; SM 9890;
SM 9891; poikkikirves, tasataltta, tasataltta, oikokirves, kiviaseen jäännös, poikkikirves sekä talossa oleva kirveen teräosa.

Valokuva 5

Korhosen talo on Karhijärven pohjoispuolella kylätien varrella

mäenpäällä. Tien toisella puolella on rantapeltoja. Karhi-
järveen työntyvää niemenkärkeä sanotaan Tahostenniemi.
Kirveen n:o KM 8053:17 löytötiedoissa paikkaa sanotaan Tahvos-
ten niemi. Samasta niemikkeestä löytynyt myös poikkikirves
n:o SM 9891. Muista löydöistä todettu, että ne ovat löytyneet
Korhosen mailta. Talossa käydessäni isäntä kertoi vuonna 1961
löytäneensä katkenneen kivikirveen teräosan (8 cm). Se oli
löytynyt kynnöksestä savipitoisesta pellostä mäntöyrämän juu-
relta, talosta kaakkoon noin 150 metriä. Pyytäessäni kirvestä
museoon isäntä kieltäytyi jyrkästi sitä antamasta. Hän sanoi,
että hän mieluummin vaikka heittää kirveen järveen ja maksaa
sakkoja kuin antaa sitä museoon. Näin ollen kirves jäi taloon.
Kyseisestä pellostä ei löytynyt iskoksia, mutta kylläkin ylem-
pää rinteeseen juurelta. Asuinpaikka.

Seuraavaan asuinpaikkaan liittyvät kaikki seuraavat löydöt,
jotka ovat löytyneet noin kilometrin säteeltä Karhijärven ran-
nalta.

N:o 19^a Maja, 4¹⁸ ✓

KN:o Eelis Maja, Lavia

21(k.4) Korkeus n. 60 m

Löytö: SM 9892; kirves

N:o 19^b Mainiemi, 4²⁹

Eeti Maja, Lavia

Korkeus n. 60 m

Löytö: Kiviniemen koululla (N:o 5)

N:o 19^c Kiviniemen kansakoulu

Opettaja Virtasen pellot tien toisella puolella

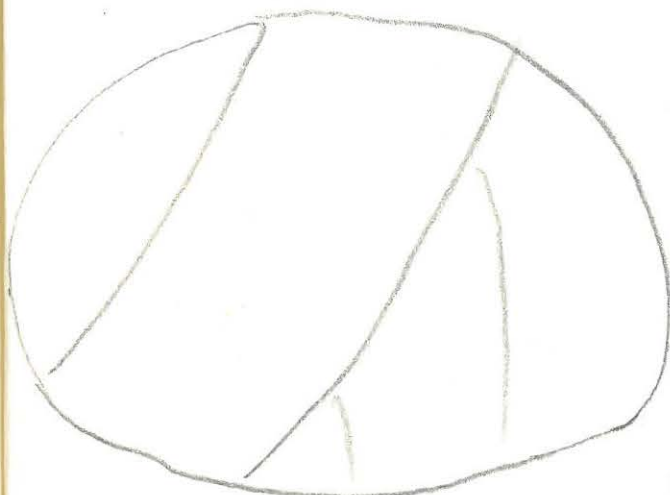
Korkeus n. 60 m

Löytö: Kiviniemen koululla tasataltta (3.) sekä kovasin (9.)

N:o 19^d Kiviniemi

Enn.k. n:19

Lavian muscossa.

1/1

Museonumero puuttuu.

*Tushipäällystei-
nen verkko-
pains kii-
niemen lahden
pohjukasta
kallialasta,
tuskin esihistorial-
linen.*

kirves sekä Kivinie-
lainen taltta (13.)

alosta pohjoiseen
a. Talon kohdalla
tatta sen sijaan
(400 m Mainiemeen
pohjalainen kirves
Koulun tietojen
2 km pohjoiseen Majan
b. Kyseinen henkilö
ei löytänyt kirvestä, eikä
muuta mitään. Tuskin
kukaan oleavasta "Pässin-
ytänyt oikokirveen.
1 cm. Löytöpaikka

N:o 19^c Kiviniemen kansakoulu
Opettaja Virtasen pellot tien toisella puolella
Korkeus n. 60 m
Löytö: Kiviniemen koululla tasataltta (3.) sekä kovasin (9.)

N:o 19^d Kiviniemi
Osuuskassa nykyään, pellot Särösalon
Korkeus n. 60 m
Löydöt: SM 6146; SM 9893; tasataltta, oikokirves sekä Kiviniemen koululla reikäkivi (1.), pohjalainen taltta (13.) sekä verkonpaino (14.)

Valokuva 6

Majan talon kohdalta (N:o 19^a) noin 30 m talosta pohjoiseen on löytynyt kirves maantietä rakennettaessa. Talon kohdalla olevista pelloista ei löytynyt iskoksia, mutta sen sijaan vanhan Majan talon luona olevasta pellosta (400 m Mainiemeen päin.) Viereisellä Kiviniemen koululla on pohjalainen kirves (koulun numero 8). Koko 18 x 5 x 1,5 cm. Koulun tietojen mukaan se on löytynyt Pajamäestä pellosta 2 km pohjoiseen Majan talosta. Veikko Pajamäki löytänyt sen 1941. Kyseinen henkilö ilmoitti kuitenkin, ettei hän ollut löytänyt kirvestä, eikä tiennyt kenenkään toisenkaan löytäneen sieltä mitään. Tuskin Pajamäessä asuinpaikkaa.

(N:o 19^b) Mainiemen talosta noin 60 m etelään olevasta "Pässinmäestä" on opettaja Virtanen vuonna 1960 löytänyt oikokirveen. Kirves on koululla, kooltaan se on 11 x 5 x 1 cm. Löytöpaikka kivinen.

(N:o 19^c) 150 m päässä edellisestä paikasta on seuraava löytökohta. Kyseessä peltomäki. Koululta 150 m lounaaseen. Mäki on moreenia, taltta löytynyt 60 cm syvyydestä. Kyseessä tasataltta, 5 x 3,5 x 1 cm. Myöskin taltan on löytänyt opettaja Virtanen. - Koulun pihalla kaivoa syvennettäessä vuonna 1943 löytyi myös kovasin. Se on hiottu, selvä terä, kooltaan 7,5 x 4 x 0,5 cm. Tuskin se on esihistoriallinen.

(N:o 19^d) Koulun vieressä olleen Kiviniemen talon (nykyisen Osuuskassan) löydöistä toisen (SM 6146) täytyy olla tien pohjoispuolelta pellosta metsän laidasta. - Oikokirves on taas koulun edessä olevalta pellolta, Osuuskassasta 180 m länteen. Alue on nykyään Särösalon. Samoilta kohdin pari muuta löytöä. - 1955 Esko Särösalo löysi kyseisestä Kiviniemen lahden pohjukasta reikäkiven. Kivi oli ollut rantahietikolla (nykyistä hiekkapeltoa). Koululta noin 600 m etelään. Reikäkivi on pyöreä, hiekkakiveä, 8 x 7 cm, reikä 3 cm läpimitaltaan. Se saattaa olla verkonpaino kuten mielestäni seuraavakin. - Tämäkin kivi on löydetty Kiviniemen lahden pellosta. Sen on löytänyt vuonna 1958 Jorma Särösalo. Kivi on 5-kulmion muotoinen (10 x 9 x 1 cm). Reikää on tehty noin pari senttimetriä kaksipuolisella kairauksella. - Karhijärveen työntyvän "Myllynokan" päästä järvestä on opettaja Virtanen löytänyt pohjalaisen taltan (8 x 6 x 1 cm) v. 1958. Koululta 700 metriä etelälounaaseen. Kuten edellä olevasta ilmenee on kyseiseltä kohdalta kaikkiaan 11 esinettä. Suurin osa on löytynyt Kiviniemen koulun edessä olevalta rantapellolta tai siihen liittyvältä rinteeltä. Tien toisella puolella koulun takana maasto kohoaa metsäiseen kalliorinteeseen. Koulun kohdalla olevat pellot olivat heinämaana,

joten niistä ei saanut selvyyttä. Asuinpaikka ilmeinen.

N:o 20 Kallio, 6³⁰
KN:o Leevi Hesso, Lavia

22(k.4) Korkeus n. 60m

Löydöt: SM 608; SM 611; SM 7658; SM 8085; KM 2147.438; tasataltta, kourutaltta, kourutaltta, taltta, kirves sekä tasataltta ja kiviaseen katkelma Kiviniemen koululla.

Valokuva 7

Kirveen (N:o 2147.438) ja kourutaltan (N:o SM 7658) löytötiedoissa mainitaan näiden löytyneen Kallialan kylän Kallialan talon pellosta. Kylässä eikä myöskään koko pitäjässä ole sen nimistä taloa. Kyseisen talon täytyy tarkoittaa Kallion taloa Kallialan kylässä. Talo sijaitsee kylätien varrella Karhijärveen työntyvällä leveällä niemekkeellä. Paikka on korkeaa mäenrinnettä, jolla talo ja osa sen pelloista sijaitsee. Pellot savensekaista maata. Peltojen takana metsikköä. Talossa ei tiedetty vanhoista löydöistä mitään. Talon mailta tehdyt uudet löydöt ovat Kiviniemen koululla. Tasataltta (koulun numero 6) on 7 x 4 x 1. Sen on löytänyt Frans Varheenmaa v. 1924. Päärakennuksen vieressä olevasta puutarhamaasta. Koululla olevan kiviaseen katkelman on löytänyt Tuomo Huhdanmäki v. 1941 Kallion talon Rajanevasta. Edellä mainitusta puutarhamaasta löytyi pari iskosta. Kyseessä asuinpaikka.

N:o 21 Ruisniemi, 3²³
KN:o Kaarlo Ruisniemi, Lavia
23(k.4) Korkeus 60m

Löydöt: SM 10049; SM 10050; KM 2147.442; kourutaltoa, tasat-
taltoa, kirveen terä ✓

Valokuva 8

Ruisniemen talo on 1,5 km päässä edellä mainitusta Kallion talosta, myöskin Karhijärven rannalla. Talon ja järven välissä on peltoaukeama, mistä on kourutaltoa löytynyt 180 m päässä päärakennuksesta etelään. Maasto kohoaa järven rannassa. Siellä olevasta sorakuopasta löytyi 2 iskosta. Kaarlo Ruisniemi kertoi kuinka "Niemen törmällä" olevasta 5-6 aarin suuruudesta pellostä oli parikymmentä vuotta sitten löytynyt hiottuja kivenpalasia, jotka on annettu pois, museoon ne eivät ainakaan ole päätyneet. - Samalla pellolla oli ollut aarin alueella runsaasti kiviä 40-50 cm syvältä. Kivien välissä hiiltä. Isännän mielestä kivet eivät olleet kuitenkaan palaneita. Pelto on savipitoista maata, verraten alavaa.

Haunia

N:o 22 Varheenmaa, 5
KM:n Heikki Varheenmaa, Lavia
24(k.1) Korkeus 55m ✓

Löydöt: KM 2147.444; KM 2147.435; KM 2147.436; KM 2456.17;
KM 2456.18; SM 9895; SM 9895; SM 9896; tasataltoa, tasat-
taltoa, kourutaltoa, tuuran tapaan hiottu kirves, vasa-
rakirveen katkelma, poikkikirves sekä veneenmuotoinen
vasarakirves.

Vanhoja kuvia museolla 4 14232 - 14234 VARHEENMAA VARHEENMÄKI

Varheenmaan talo on Hauniassa, kylätieltä 300 m päässä Karhijär-

ven rantaan päin. Myöskään Varheenmaassa ei tiedetty alueelta tehdyistä löydöistä, mutta onhan vanhin löydöistä jo vuodelta 1847. Löytö **KM** 2456.17 löydetty Penkkumäestä, joka myös on tuntematon. Talon pellot sijaitsevat talosta etelään Karhijärven suuntaisesti niemen kärkeen. Lähellä taloa oleva "Viitaharju" ollut aikaisemmin kivikkoista peltoa. Vieressä olevasta "Rieska"-nimisestä pellostä löytyi kolme kvartsi-iskosta. Isäntä mainitsi "Levonnokassa" olevan kumpareita. Sieltä en kuitenkaan löytänyt kuin tavallisia epämääräisiä, pieniä mättäitä, joissa toisissa kiviä turpeen alla. Varheenmaan nimi saattaa kyllä viitata sanaan vare, mutta en kuitenkaan löytänyt sopivia rökkiöitä. Pellot aaltoilevia, savipitoisia, rinne metsän reunaa kohti kohoavaa. Sopiva asuinpaikka.

N:o 23

Kankaanranta, 5³

KM:o

Heikki Ylitalo, Lavia

25(k.4)

Korkeus 66_m

Löytö: 2 kvartsi-iskosta, *Savitiivisteltä?* saviruukunpaloja, kivikehiä.

Valokuvat 12^a, b, c, d, e.

Hauniassa Heikki Ylitalon omistamalla laidunmaalla, mäen juurella Kallion tien toisella puolella rakennuksesta 250 m itään on kivikehiä, joista 4 selvemmin eroittuvaa. Kehät seuraavanlaisia: Valokuvat 12^b ja 12^c, näissä on kummassakin maanpeittämä ulkokehä. Turpeen alla kiviä. Kehä on kolme metriä läpimitaltaan, ulkoreuna noin puolen metrin levyinen. Keskellä "kivirökkiö", joka on pinnaltaan paljas, näkyy hyvin kuvassa 12^c. Toisessa kehässä (12^b) vain yksi kivi keskellä näkyvässä. Keskusrökkiön ja ulkokehän väliä noin puoli metriä. Kuvassa 12^c

näkyvät kivet palaneita. Kaivoin hieman kyseistä kivikasaa. Kuvassa näkyvän pikkukehän sisällä ilmeisesti myös palanutta kiveä. "Liedestä" löytyi kaksi kvartsi-iskosta ja 4 paksua saviruukunpalaa, joissa kuoppia. Kuvissa 12^d ja 12^e olevat kehät ovat taas keskeltä "tyhjiä". Reunakiveys maanpeittämä, kummassakin näkyy selvästi pari kehäkiveä. Mämäkin ympyrät ovat läpimitaltaan noin 3 m, kivirengas puolisen metriä. Kes-
kellä oleva kuoppa on noin 40 cm syvä. Maasto laiturumella epä-
tasaista. Edellä mainittujen neljän kehän lisäksi saattaa paikalla olla vielä pari kehää, sillä mielestäni pellolla oli vielä pari epämääräistä, hyvin vähän pinnasta kohoavaa ympyrän tapaista kohoamaa. Ympyrät ovat pellolla ilman mitään näennäistä järjestystä. Asuinpaikka olisi syytä tutkia tarkemmin. Edellä mainittuun Varheenmaahan (N:o 21) on matkaa 1 km (luoteeseenpäin²). Karhijärvelle noin 1,5 km. Kyseisen pellon takana on mäkirinne.

N:o 24 Huida

KM:n:o
26(k.1,4.) Martti Huida, Lavia

Korkeus 60 m

Löydöt: KM 2456.15; KM 11998; onsitaltan varsipuoli, oikokirves
sekä Laviän museossa käyräselkäinen kourutaltoa

Valokuvat 13 a, b

Huidan talo on Riihon lahden rannalla. Talon kohdalla kulkee mäntymetsää kasvava harjanne, talosta 100 m lahden rantaan. Siellä käydessäni arveli Martti Huida, että vuonna 1886 löy-
nyt onsitaltoa olisi kyseiseltä harjanteelta Myllyahteella ol-
leesta hiekkakuopasta, talosta luoteeseen noin pari sataa metriä.

Samoilla kohdin, tieltä 40 m päässä hän kertoi kaivetun rinteeseen kuoppaa. Tällöin noin 30 cm päässä pintakerroksesta oli löytynyt kiviä. Kaivetun kuopan kohdalla voi erottaa päänkokoisia palaneita kiviä, joita oli ainakin 1,5 m pituudelta, mitä kaivetusta kuopasta saattoi erottaa. Kiviä kuopan seinämän pituudelta oli puolisen metriä. Alueella on aikaisemmin poltettu kaskea ja harrastettu tervanpolttoa. Kenties kyseessä muisto näiltä ajoilta. Rinteen juurella olevasta pellostä ei löytynyt iskoksia. Rinteen ja kylätien toiselta puolen (150 metriä tieltä) Viljo Varheenmaa on löytänyt talon-
sa pellostä vasarakirveen, joka on katkennut silmän kohdalta.

LÖYTÄJÄ
KAATUNUT

TALVISODASSA KIRVES TIETYMÄTTÖMISSÄ
(KIRJE 28/5/64)

Kirves on talon vintillä. En rohjennut käydä sitä hakemassa ja tarkempia löytötietoja kysymässä, koska talossa oli juuri sattunut kuolemantapaus. Olen kirjoittanut ja tiedustellut asiaa, mutta vastausta en ole saanut. Pari kvartsi-iskosta Varheenmaan pellossa.

Toinen Huidan löydöistä (KM 11998) on saman harjanteen juurelta parin kilometrin päästä Haapojan ahteen alta pelloilta. Oikokirves löytynyt ojan kaivuussa 50 cm syvyydestä v. 1914. Ympäristöstä ei löytynyt iskoksia, mutta läheisen Tampere-Porin tien toiselta puolen Peuralan kohdalta (entistä Huidan maata) tieltä 50 m on kirves, mikä on Lavian museossa. Kirveen on löytänyt Lauri Peurala noin vuonna 1950. Sekin löytyi harjun juurelta navetan kohdalta 0,5 m syvyydestä. Vain muutamalle Lavian museon esihistorialliselle esineelle on annettu löytönumero. Peuralan löytämä kirves lienee museossa oleva Äänisen viheriöliuskeesta valmistettu käyräselkäinen kourutaltta (18,5 x 4 x 2). Harjanteen juurelle olevat pellot olivat vil-

jalla eikä niistä voinut saada selvyyttä. Paikka sopiva asuinpaikaksi.

N:o 25^a Haapaniemi, 3¹⁶

KM:o Heikki Haapaniemi, Lavia

27(k.4)

Korkeus n. 60 m

Löydöt: SM 7083; SM 7084; SM 9897; poikkikirveenkärki, oikokirves, tasataltta.

Valokuva 11

Talo sijaitsee mäellä Porin-Tampereen tien ja Suodenjärvelle menevän tien risteyksessä. Talossa kerrottiin kirveenkärjen (SM 7083) löytyneen Ojasillanmäestä tien toiselta puolen savi-pitoista peltoa kynnetäessä. Tasataltta SM 9897 on irtolöytö, sillä se on löytynyt maantielle tuodusta sannasta. Kolmatta löytöä ei tiedetty. Talon kohdalla rinteessä olevasta pellostusta ulkorakennuksen takaa löysin kvartsi-iskoksia. Samoin tien toiselta puolen Luojukeskelta.

N:o 25^b Luojukoski, 3¹²

KM:o Frans Velhonoja, Lavia

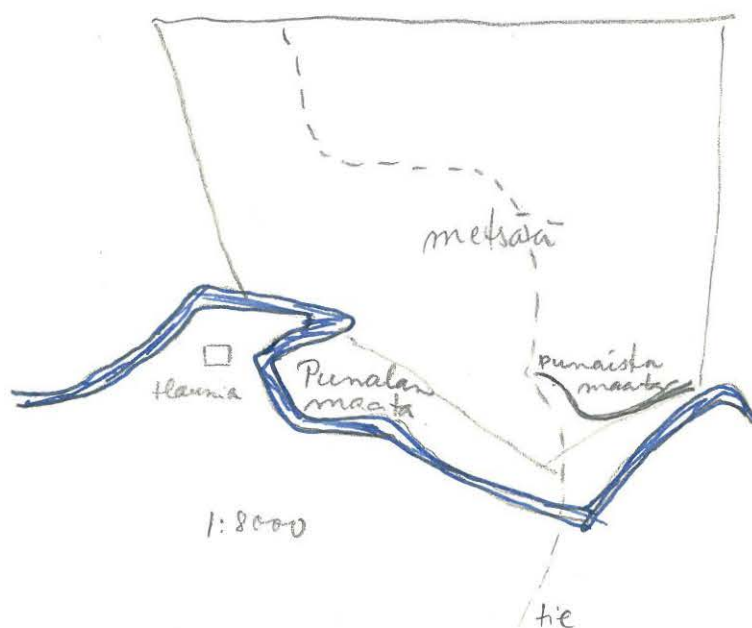
27(k.4)

Korkeus n. 60 m

Löydöt: KM 2147.443; SM 605; tasataltta, tasataltta

Luojukosken iskokset löytyivät talon pihalla olevasta puutarhasta. Talonväen kertoman mukaan kvartsia on myös pelloissa, jotka ovat Suodenjoelle päin. Joki 400 m päässä. Tasatalttojen (KM 2147.443; SM 605) löytöpaikat ovat epävarmat. Taltta SM 605 on ostettu Luojukoskelta; kaikki muut tiedot puuttuvat. Myöskin toinen taltoista talossa tuntematon. Luojukosken maita

on ollut myöskin Suodenjärvelle vievän tien varsilla (pari kilometriä lounaaseen) Haunian talon maitten läheisyydessä joen varrella. Maan väri karttaan merkityssä mäntyjä kasvavassa rinteessä hyvin punainen. Maa saattaa olla kuitenkin ruosteinen, kuten jokivesikin mäen juurella. Tältä kohdilta ei löytynyt iskoksia, jota on vasta Haunian pelloissa. Luojukosken löydöt voivat kuitenkin olla itse talon kohdalta, sillä paikka saattaa olla asuinpaikka.

N:o 26

Matolan talo = Matonäki

KM:o
26(k.4)

Armas Kivioja, Lavia

Korkeus n. 60 m

Löytö: SM 7085; tuuramainen ase

Talo sijaitsee Hauniassa Tampere-Porin ja Suodenjoen maanteitten risteyksestä 600 m päässä Karhijärvelle päin menevän kylätien varrella. Talo on korkealla mäenrinteellä. Rinteen juurella

peltoja. Noin 500 m Suodenjoen rantaan. Talon takana olevalta harjanteelta noin 250 m päästä Porin tielle päin on pari löytöä (tarkemmin n:o 70). Talon edessä olevasta hiekansekaisesta perunapellosta löytyi runsaasti kvartsi-iskoksia. Vaikuttaa asuinpaikalta. ✓.

N:o 27
KM:o
29(k.4)

Haapasen tila, 6¹⁰

Tuomo Huhdanmäki, Lavia

Korkeus 60_m paikkeilla.

Löydöt: Kiviniemen kansakoululla oikokirves (2) sekä vasarakiirveen teräpuoli (4)

Haapasen talo on 400 m pohjoiseen Karhijärven rannalta Suodenjoen suusta. Talosta 50 m joenrantaan. Talo on mäennyppylällä, ympärillä savipeltoja. Talosta parisataa metriä koilliseen olevasta metsärinteestä hiekkakuopasta on Urpo Huhdanmäki löytänyt katkenneen vasarakiirveen vuonna 1920. Kooltaan se on 11 x 6 x 2. Kirves on opettaja Virtasella koululla, n:o 4. - Toinenkin kirveistä on Urpo Huhdanmäen löytämä v. 1929. Kyseessä on oikokirves (8 x 5 x 1 cm), Sitä, miltä syvyydeltä kirves on löytynyt ei myöskään tässä tapauksessa tiedetä. Se on piha-alueelta, santakuopasta, nykyisen suulin kohdalta. Navetan ja talon välissä olevasta pellosta löytyi joku kvartsi-iskos. Ilmeisesti kivikautista asuinpaikkaa.

N:o 28
KM:o
30(k.4)

Kotajärvi, 2²⁰

Esko Kotajärvi, Lavia

Korkeus n. 60_m

Löytö: SM 6148; kourutaltoa

Haunian kylän "keskustassa" on keskittynyt joukko löytöjä Suodenjoen tuntumaan. Tähän joukkoon voi lukea myös Kotajärven löydön. Isäntä Esko Kotajärvi ei tietänyt löydetystä taltasta mitään, mutta sensijaan hän kertoi, kuinka talon pelloista oli löytynyt monia vuosia sitten useampia kivikiiltoja. Kiilat olivat harmaata kiveä, kooltaan keskimäärin 15 x 5 cm. Hän arveli, että ne saattoivat olla alkeellisia kirveitä. Niitä ei ole kuitenkaan säilytetty. Ne löytyivät 100 m peltoilta tien toiselta puolen. Kyseessä korkea, karikkoinen pelto. Samoilta tienoilta löytyi myös kvartsi-iskoksia. Kyseessä voi olla kivikautinen asuinpaikka.

N:o 29 Huidanlahti, 2¹⁸

31(k.4) Taave Huidanlahti, Lavia

Korkeus yli 60 m

Löydöt: KM 2456.19; KM 2147.434; SM 9894; oikokirves, kourutal-
ta, taltta sekä 1 kadonnut kourutal-
ta.

Valokuva 9

Huidanlahti on Haunian kylän ja Noormarkun rajalla. Talo on korkealla rinteellä Painolahden kuivuneen poukaman rannalla. Talosta vajaan 100 m rantaan. Isäntä kertoi, että joskus 1940-luvulla löytyi kourutal-
ta talosta etelään olevalta pellolta noin 500 m päästä. Taltta oli ollut pellon perällä mäen rin-
teen alla Painojärven lahden päässä. Se oli ollut noin 15 cm pitkä ja lohjennut. Taltta oli annettu nyt jo kuolleelle ja Laviasta pois muuttaneelle henkilölle. Hän ei kuitenkaan ole toimittanut sitä museoon. Tässäkään talossa ei tiedetty van-
hoista löydöistä mitään, joten niiden tarkkaa löytöpaikkaa ei

voinut paikallistaa. Talon rinteellä olevassa perunapellossa oli runsaasti kvartsi-iskoksia. Niitä löytyi myös Huidanlahden kohdalla olevan metsikön toiselta puolen 1,5 km päästä Mikkolan läheltä jokitörmästä (KN:o 31). Huidanlahti asuinpaikaksi sopiva.

Riiho

N:o 30 Susiniemi, 2²²

KN:o Hilikka ja Sisko Susiniemi, Lavia

32(k.1) Korkeus 55-60 m

Löydöt: KM 2147.449; KM 2147.450; SM 10052; tasataltta, kaksoistaltta, oikokirves

Valokuva 14

Susiniemen talo on korkealla kuusimetsää kasvavalla mäellä. Mäen juurella talosta koilliseen ja itäänpäin ovat Susiniemen savipitoiset pellot. Oikokirveen SM 10052 löytöpaikka on "Nikkarin moisiossa". Peltotilkku on Karhijärveen laskevan pienen joen varressa järven ja maantien puolivälissä. Taltat löytyneet 1882 Susiniemen pellolta. Tällöin näidenkin löytöpaikan täytyy olla jossain ojan ja talon kohdalla olevan mäen välissä (välimatka 400 m). Iskoksia mäen juurella. Saattaa olla asuinpaikka.

N:o 31 Luoma, 1¹⁴

KN:o Juho Lahdenniemi, Lavia

33(k.1)

Korkeus 60 m

Löytö: SM 10112; oikokirves.

Samalta peltoaukeamalta Hanna Setälän talon puolelta

SM 642; skand.mallinen kirves sekä 1 kadonnut kirves
Valokuva 15

Iuoman talo on Riihon kylässä kirkolle vievän tien varrella noin 1,5 km ennen Aluskylän tienhaaraa. Hanna Setälä on löytänyt oikokirveen Iuoman pellolta. Setälän talo on pellon toisella puolella mäen harjanteessa. Hanna Setälä kertoi löytäneensä kirveen (SM 10112) peltoa muokatessaan Iuoman navetalta 40 m pellon keskustaapäin. Pelto saven sekaista maata. Pellon toiselta puolen Setälän maalta hän kertoi Lauri Setälän löytäneen 1920-luvun lopulla rinteen juurelta ison, tummaa kiiveä olleen kirveen. Kirves on kadonnut, kooltaan se oli ollut noin 20 x 8 cm, terä hyvin hiottu. Iskoksia harjanteen juurella. Jostain talojen kohdalla olevasta mäkirinteestä on myös Hanna Setälän mukaan Malakias Setälän löytämä kirves (SM 642), josta tarkemmat löytötiedot puuttuvat. Karhijärvi etelässä 1 km päässä. Edellä mainittuun Susiniemeen 900 m. Mahdollisesti asuinpaikka.

N:o 32 Manninen, 1⁷³

KN:o Sekari Jalli, Lavia

34(k.1)

Korkeus 55.

Löydöt: SM 10113; KM 2147.447; KM 2147.454; tasataltta, tasataltta, tasataltta sekä kadonnut taltta

Valokuvat 16, 17, 18

Karhijärven Riihonlahden poukaman rannoilta on useita löytöjä. Mannisen talon pelloilta Riihonlahden suulta Riihon kylässä on kolme museossa olevaa edellä mainittua löytöä. Löydöistä puut-

tuvat tarkemmat löytötiedot, eikä talossakaan niitä tiedetty. Sensijaan kerrottiin Viljo Ruohomäen vuonna 1932 löytämästä pienestä taltasta. Se oli löytynyt Karhijärveen työntyvän Riihiniemen nokasta mäen rinteeseen juurelta, 700 m rakennuksista kaakkoon. Talon ja niemekkeen välisessä pellossa kasvoi ruista siellä käydessäni, joten sitä ei oikein voinut tarkastaa. Riihonlahden rannalla olevasta pellostä (talosta pohjoiseen) löytyi muutamia kvartsi-iskoksia. Pelto on savinen. Pellon keskellä korkeampia "saarekkeita", (korkeus 60,) joista yksi näkyy valokuvassa 17. Vaikuttaa asuinpaikalta.

N:o 33 Kyttä

KN:o Heikki Vartia, Lavia

35(k.1)

Korkeus 55-60.

Löydöt: KM 2147.445; KM 2147.446; SM 4913; SM 4914; SM 7600;
kourutaltoa, kourutaltoa, skandinaavismallinen kirves,
skand.mallinen kirves ja kourutaltoa

Valokuva 18

Seuraavat Riihonlahden Riihon kylän puoleisista löydöistä ovat Kytän pelloilta, jotka ovat välittömästi Mannisen talon peltojen jatkeena pohjoiseen päin. Maasto Kytän talon kohdalta rannassa on matalaa, mutta kylätien toisella puolella kohoavaa. Pelto päättyy talosta 500 m päässä olevaan Riihonlahden suuntaiseen harjanteeseen, jonka korkeus laelta 73.1. Pellot ovat savensekaista maata. Kuivan saven seasta en ainakaan eroittanut iskoksia. Rinnemaana paikka olisi sopiva asuinpaikaksi.

N:o 34^B (Ala-)Putto, 4⁵⁴

KN:o Lauri Tiisala, Lavia

36(k.1)

Korkeus 55-60.

Löytö: KM 2456.14

Valokuva 18

N:o 34^b Yli-Putto, 4

Aarne Varheenmaa

m.k. n:o 35.

Lavian museo

Museonumero
puuttuu sa-
main museon
löytötiedot.

Kyseinen kirves
on ilmeisesti
löydetty liiven
talon mäkijel-
lostä n. 15 cm
syvyydestä, savi-
maasta. Pääraken-
nuksesta matkaa
n. 80 m löytöpaik-
kaan. Kirves
kooltaan 17.5 x 7
x 2, huonosti
hiottua sädeki-
viliusketta.
- liiven talo
on Riihossa.

aan päin on Putto ja
naitten kohdalla,
nänty- ja osittain
teen päin olevat pel-
kivikkoa. Yli-Puton
äältä ulkorakennusten
en rinnemaa asuinpai-
dan rinnettä".

va kirves Lavian
in?

kassa. Pohjolan lam-
äällä rinteessä ta-
tyi 20 cm syvyydeltä

Korkeus 55-60.

Löytö: KM 2456.14

Valokuva 18

N:o 34^b Yli-Putto, 4

Aarne Varheenmaa

Korkeus 60.

Löytö: KM 2147.451; tasataltta

Valokuva 18

300 m päässä Kytästä Riihonlahden pohjukkaan päin on Putto ja Yli-Putto. Sama harjanne, joka on Kytän maitten kohdalla, jatkuu Puton luona. Harjanteella kasvaa mänty- ja osittain myös kuusimetsää. Harjanteesta Riihonlahteen päin olevat pel-
lot ovat savipitoista maata, paikoitellen kivikkoa. Yli-Puton kohdalla olleesta perunapellosta mäentöyräältä ulkorakennusten kohdalta löytyi kvartsi-iskoksia. Kyseinen rinnemaa asuinpai-
kaksi sopiva. Toisella puolen lahtea "Huidan rinnettä".

(N:o 24)

N:o 35 Hiiri, 6⁶

KN:o Heikki Hiiri, Lavia

37(k.4)

Korkeus 60?

Löydöt: Suomensjärven kulttuuriin (?) kuuluva kirves Lavian

museossa (numero puuttuu) sekä hioin?

SALON
TARK. KEATAMUS

1961.

Valokuva 19

Talo sijaitsee rinteellä Riihonlahden perukassa. Pohjolan lam-
men luona, 90 m talosta lammelle. Kun ylhäällä rinteessä ta-
lon vieressä olevaa peltoa raivattiin, löytyi 20 cm syvyydeltä

hirsien jätteitä. "Kehikko" suuruudeltaan 3 m x 4 m. Isännän kortoman mukaan "rakennuksen" sisällä oli ollut myös liedenjätteitä ja hiilensekaista maata. Löytökohdalle on talosta matkaa noin 80 m. Kyseinen kohta näkyy valokuvassa 19. Vaalean läikän (=kuopan) kohdalta on löytynyt esihistoriallinen löytö, kirves, hirsikehikko oli ollut vähän ylempänä rinteessä, kuopasta oikealle. - Kyseinen kirves on Lavian museossa (ei museonumeroa). Se on vaalea, vihertävän harmaata kiveä, huonosti hiottu, koko 17,5 x 7 x 2 cm. Se on löytynyt noin 12 vuotta sitten 15 cm syvyydestä saven sekaisesta maasta. - Lisäksi isäntä kertoi löytäneensä hioimen, mikä on nykyään talon kivi-jalassa. Kivi oli ollut reikäleivän kokoinen, 30-35 cm läpimitaten, 5 cm paksu ja siinä oli ollut 4 cm reikä. Löytynyt hirsikehikon luota. Kyseinen esine ei voine olla esihistoriallinen hioin. Rinnemaana löytöpaikka olisi sopiva asumiseen. Siellä käydessäni pelto oli heinämaana, eikä mahdollisia iskoksia voinut erottaa.

N:o 36 Ruohomäki, 1⁷¹
Kalle Kangasniemi, Lavia
38(k.4) Korkeus yli 60.

Löydöt: KM 5630.2; KM 5630.3; SM 8904; SM 8902; SM 8903; SM 7082;
SM 7082 a; hietakivilevy; palanut luu ja 4 kvartsinpalasta; 4 hioinkiven kappaleita; iso hioinkivi; hioinkivien kappale; tahko.

Ailio
TARK. 1910

Valokuva 21

Ruohomäen asuinpaikka Riihossa tunnettiin jo vuosisadan alkupuolella. Ailio mainitsee 1910 sieltä löytyneestä kvartsi-iskoksisista, palaneesta luunsirusta, ja hietakivilevystä, joka löytyi

talon luona rinteessä olevasta pellostä. Samassa pellossa vieläkin iskoksia. Niitä löytyi myös 150 m päässä virtaavan Mustajoen toiselta puolen Linqvistin talon puutarhasta. Ruo-
homäessä käydessäni kerrottiin myös siitä, kuinka ennen on uskottu aarnihaudan olevan talon mäellä. Seutu on näillä kohdin rikas muinaislöydöistä, sillä parin kilometrin säteellä

Läheistä Raution-
in kohdalla. Veden-
liin jää matalaa

Tm.v.k. n: 37

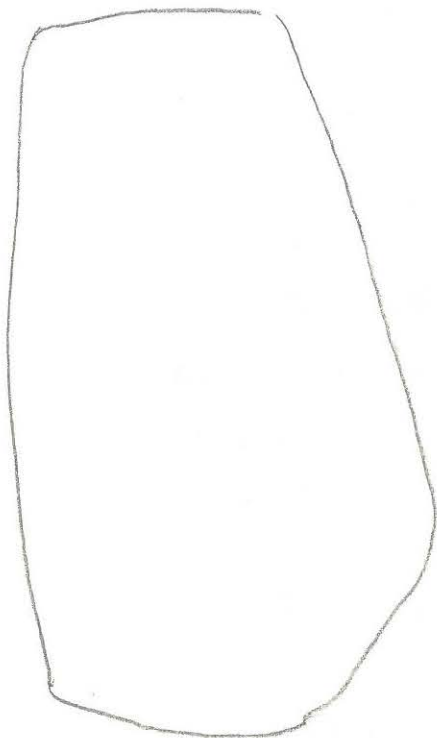
Lavian museo .

Museonumero
puuttuu .
Länsisuomalainen
oikukives, diabaasi?

Opettaja Virtasen
kertoman mukaan
kives on löytynyt
Myllymäen maalta
Peräkylästä .

irves.

a rajalla. Kampin
on korkeammalla mäen-
noin 400 m. Pellon
soli jo 45 vuotta
n kohdalla olevalta
vanhempien ihmisten
"haltian työkalut"
siäkin niitä, mutta
lut ainakin pari.
ta. Lavian museossa
oli ollut 60 m päässä
päädyistä noin 20 m

talon luona rinteessä olevasta pellostä. Samassa pellossa vieläkin iskoksia. Niitä löytyi myös 150 m päässä virtaavan Mustajoen toiselta puolen Linqvistin talon puutarhasta. Ruc-homäessä käydessäni kerrottiin myös siitä, kuinka ennen on uskottu aarnihaudan olevan talon mäellä. Seutu on näillä kohdin rikas muinaislöydöistä, sillä parin kilometrin säteellä on useita löytöjä. Maasto on vaihtelevaa. Läheistä Rautionjärveä kiertää vedenjakaja, toinen on Kampin kohdalla. Vedenjakajien kohdilla maasto on korkeampaa, väliin jää matalaa "laaksoa".

N:o 37 Myllymäki, 1⁵³
KN:o Toivo Myllymäki, Lavia
39(k.4) Korkeus yli 60.

Löytö: Lavian museossa (numero puuttuu), kirves.

Kuva 20

Myllymäen talo on aivan Riihon ja Peräkylän rajalla. Kampin löytöalue pellon toisella puolella. Talo on korkeammalla mäenrinteessä, josta on matkaa Kampin talolle noin 400 m. Pellon läpi virtaa Myllyoja. Toivo Myllymäki kertoi jo 45 vuotta sitten löytäneensä pitkiä kivistä kirveitä talon kohdalla olevalta mäeltä. Hän piti niitä kotonaankin, mutta vanhempien ihmisten käskystä heitti turhat "ukoksen vaajat" ja "haltian työkalut" menemään. Jälkeempään hän on yrittänyt etsiäkin niitä, mutta ei ole uudelleen löytänyt. Kirveitä oli ollut ainakin pari. Ne olivat huonosti tehtyjä, pitkiä ja kapeita. Lavian museossa oleva kirves on löytynyt vuonna 1961. Se oli ollut 60 m päässä talosta pohjoiseen, mäen juurella, navetan päädystä noin 20 m

päässä pellolle päin. Se löytyi ojan kaivuussa 70 cm syvyydestä. Löytynyttä kirstettä ei voi sanoa kovin huonosti tehdyksi. Se on terästä, vähän lohjennut, koko 9,5 cm x 5 cm, harmaata pilkullista kiveä, diabaasia(?). Kyseessä kenties länsisuomalainen oikokirves. - Pellolla kvartsia.

Peräkylä

N:o 38 Kamppi, 2¹⁷
KN:o Eero Kamppi, Lavia
40(k.4) Korkeus yli 60.
Löydöt: SM 7079; SM 7080; SM 7081; SM 1136; SM 628; tahko,
poikkikirves, puras, tasataltta, tasataltta
Valokuvat 20, 25

Kampin talo on Peräkylän puolella Myllyojan varrella. Tahko SM 7079 löytynyt pellosto nykyisen Yli-Kampin talon ja ladon puolivälin kohdalta, 10 m päästä tiestä pellolle (valokuva 25) Puras ja poikkikirves löytyneet Myllyojan varrelta (valokuva 20). Talttojen löytöpaikkaa ei tiedetä. Kvartsi-iskoksia talon ja ojan välisessä rinteessä. Asuinpaikka tunnettu jo 1910 (Ailio). - Kampin kiviroykkiöstä sivulla 63.

N:o 39 Hakala
KN:o Kauko Hakala, Lavia
41(k.4) Korkeus yli 60 (?)
Löytö: KM 12688, kirves (Suomusjärven kulttuuriin kuuluva)
Valokuva 24

Hakalan talo on Kampista puolen kilometrin päässä (lounaaseen). Talo mäellä, 500 m talosta Myllyojalle. Kirves (KM 12688) löytynyt perunapellosta 50 m päärakennuksesta etelään. Pelto on soramaata. Kvartsi-iskoksia mäessä. Voi olla kivikautinen asuinpaikka.

Niemenkylä

N:o 40 Laurila, 1^{16?}
KN:o Jalmari Luoma, Lavia
42(k.5) Korkeus 80-85.
Löytö: SM 10048, tasataltta

Laurilan talo on korkealla mänty- ja kuusimetsää kasvavan mäen päällä Niemenkylän pohjoisosassa 100 m päässä Ruojärvestä virtaavasta Sampasjoesta. Talon luona mäkirinteellä olevassa pellossa on kvartsi-iskoksia. Sijainti on edullinen kivikautista asuinpaikkaa ajatellen.

N:o 41 Hakala, 3²
KN:o Kauko Mäkelä, Lavia
43(k.5) Korkeus 75.
Löytö: SM 12884, kaksoistaltta

Hakalan talo on Vuorijärven poukamassa olevalla peltorinteellä, kilometrin päässä Kankaanpään menevältä tieltä. Pelto on savensekaista maata. Pari kvartsi-iskosta löytyi pihalla olleesta mansikkamaasta. Peltoja ei voinut tarkemmin tutkia, koska niissä kasvoi viljaa. Taltan (SM 12884) löytöpaikkaa ei tiedetty. Kyseessä saattaa olla asuinpaikka.

N:o 42 Myllymäki, 5⁶
KN:o
44(k.5) Eino ja Tyyne Leppänen, Lavia

Korkeus 69,55-80.

Löydöt: KM 2147.459; KM 2147.460; KM 2147.461; KM 2147.462;
KM 2147.462; kourutaltta, tasataltta, tasataltta, ta-
sataltta

Myllymäen autiotalo on Sampasjoen rantatörmällä Kankaanpään ja Nisukosken tienhaaran kohdalla. Kyseisellä rinteellä kasvaa mäntymetsää. Täälläkään ei voitu tarkemmin paikallistaa vuonna 1882 tehtyjä löytöjä. Kvartsia löytyi talon ja joen välisessä olevasta pellosta alempaa Sampasjoen tuntumasta. Asuinpaikka mitä todennäköisin.

Aluskylä

N:o 43 Kukkula, 1⁶
KN:o
45(k.1) Ilmari Kukkula, Lavia

Korkeus 70.

Löydöt: ^{KM}8045:18-19; 8045:20-21; poikkikirves, tasataltta, poh-
jal. taltan kantapuolikas, kynsitaltta

Valokuva 29

Löydöt Aluskylässä näyttävät keskittyvän Sampasjoen tuntumaan, mikä onkin luonnollista. Kukkulan talosta on pari sataa metriä jokirantaan. Talo on mäellä, savipitoiset pellot rinteellä. Kukkulan löydöt ovat heti asunnon vierestä, ilmeisesti pellon "yläpäästä". Samoilta kohdista löytyi myös kvartsi-iskoksia. Asuinpaikka mitä todennäköisin.

N:o 44 Holma, 3²⁶
KN:o
46(k.1) Yrjö Holma, Levia

Korkeus 65-80.

Löydöt: KM 2147.423; KM 2147.424; KM 2147.425; KM 2147.426;
KM 2147.427; KM 2147.428; KM 2147.429; SM 8714; SM 8715;
tasataltta, tasataltta, kourutaltta, kourutaltta, ta-
sataltta, tasataltta, tuuran tapaisen hakkuuaseen kap-
pale, tasataltta, kourutaltta.

Valokuvat 30, 31

Rikkain löytökeskus Aluskylässä on Holman talon maitten kohdal-
la. Talo on Sampasjoen varrella olevalla peltorinteellä. Löy-
döt tehty 1880-90 luvuilla pelkällä maininnalla: Holman pelto.
Näin ollen tarkkoja löytökohtia ei voinut paikallistaa. Kvart-
si-iskoksia löytyi talosta etelään olevalta pellolta mäntymet-
sää kasvavan harjanteen juurelta. Joen toiselta puolen Pää-
joenmaalta on löytynyt 4 muinaisesinettä (tarkemmin sivulla 55).
Asuinpaikka ilmeinen. Valitettavasti esineiden löytöpaikkaa
ei vain voi määritellä.

N:o 45 Aittolahti, 5¹⁸
47(k.1) Väinö ja Jalo Kuutti

Korkeus 65.

Löydöt: KM 2151.525; painetin lappeen tapainen kiviase

Valokuva 32

Aittolahden talo on Susijärven takana 1 km päässä Kankaanpää-
hän menevältä tieltä. Talon savipitoiset pellot ovat rinteel-
lä, joka päättyy Tanssikallioon. Kansallismuseossa oleva kivi-

ase on löydetty v. 1882. Löytöpaikkaa ei osattu paikallistaa.
Kvartsi-iskoksia talon ja rannan välissä olevassa pellossa.
Kyseessä voi olla asuinpaikka.

N:o 46 Häreäsalmi, 6^b
KN:o Eino Penttilä, Lavia
48(k.1) Korkeus 70.

Löydöt: SM 8716; SM 8717; tasataltta, kourutalтта
Valokuva 33

Häreäsalmen talo on korkealla rinteellä Susijärvestä parin sadan metrin päässä. Miina Salmi kertoi löytäneensä tasataltan peltorinteestä 20 cm syvästä, ladon takaa, jonne matkaa pihalta noin 100 m. Kvartsi-iskoksia samassa savipitoisessa pellossa. Taavetti Salmen löytämää kourutalттаa ei muistettu. Se on kuitenkin löytynyt talon peltokedolta, mikä viitannee samaan rantapeltoon kuin edellinenkin löytö. Asuinpaikka todennäköinen.

I R T O E Ö Y D Ö T

Kirkonkylä

N:o 47 Seuraava löytö saattaa olla kirkonkylästä:

"SM 585; tasataltta. Löydetty jostakin Lavian pellostä v. 1888. Ostettu torpanpojalta Kaarlo Vesanderilta. Museoon 1890." (Vesander on kuollut, hänen sisarensa ei muistanut kuulleensta tal-
tasta mitään. Vesander asunut kirkonkylän keskustassa.)

N:o 48 Pihlajaniemi, autiotalo

KN:o

49(k.1) Korkeus 100.

Löytö: SM 12791; reikäkivi

Pihlajaniemen entinen talo on Lavian kirkolta 5,5 km päässä "Pihlajaniemen kulmalla" Talosta on 500 m Naarajärveen. Talo on mäntyjä kasvavalla, kivikkoisella mäellä. Paikalta ei löytynyt mitään mainittavaa.

Riuttala

N:o 49 Kuusiniemi

KN:o

50(k.2)

Olavi Kuusiniemi, Lavia

Korkeus 70.

Löytö SM 10076; kiviaseen teelmä

Frans Rosnell on löytänyt kyseisen talon "korpimaasta" kiviaseen teelmän. Rosnell on kuollut eikä talossa tiedetty asiasta mitään. Kuusiniemen talon korpipeltoja on ollut Tuokon kaupan luota lähtevän kylätien päässä metsikön laidassa Ojaniemen talojen takana. Maasto on osittain suoperäistä. Paikalla käydessäni en havainnut mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

N:o 50 Ritaniemi

KN:o

51(k.2)

Svante Ritaniemi, Lavia

Korkeus 60.

Löytö: SM 8734; olkapääkirves

Valokuva 34

Svante Ritaniemi kertoi löytämänsä kirveen olleen 20-30 syvässä

savensekaisessa pellossa metsärinteen ja nykyisen pellon rajamailla 200 m päässä rannasta. Siellä käydessäni pellossa oli kauraa, joten sitä ei voinut tarkemmin tutkia. Kuitenkin löytyi rinteen reunamalta 2 kvartsipalaa. Saattaa kenties tulla kysymykseen asuinpaikkanakin.

Riuttalassa on asunut seuraavat kolme henkilöä: Albin Paasivirta, Santeri Mäkelä ja Matti Mäenpää, jotka kaikki ovat löytäneet taltan. Kyseiset henkilöt ovat jo kuolleet ja esineiden löytötiedot ovat puutteelliset, näin ollen seuraavien löytöjen löytöpaikkojen määrittely on täysin mahdotonta:

- N:o 51 " SM 606; tasataltta. Löytöpaikka tuntematon. Ostettu torppari Santeri Mäkelältä.
- N:o 52 SM 599; tasataltta. Ostettu Matti Mäenpäältä. 1890.
- N:o 53 KM 8045:11; tasataltta eteläkarjal. tyyppiä. Säilyttänyt tilallinen Albin Paasivirta Riuttalan kylä n. 8 v. Ei löytöt."

Mustajoki

- N:o 54 Kulmala
- KM:o
52(k.4) Viljanen, Lavia
- Korkeus 75.
- Löytö: KM 8045:13; tasataltta (pohj. tyyppiä)

Taltan löytäjä tilallinen August Viljanen on kuollut. Löytötietojen mukaan taltta on Kulmalan talon maalta, jonka nykyisin omistaa Viljasesen tytär. Paikka on noin puolentoista kilometrin

päässä Mustajoen maantieltä metsikössä, jossa kasvaa mänty- ja kuusimetsää. Paikalla käydessäni en havainnut mitään mainittavaa.

Saarijärvi

N:o 55 Pitkäniemi, 1¹⁵
KM:o Unto Pitkäniemi, Lavia
53(k.4) Korkeus noin 60.
Löydöt: SM 8726; KM 8045:9; taltta, oikokirves (länsisuomal. tyyppiä)

Lavian kirkolta 14,5 km päässä Saarijärven kylässä Karhijärveä kiertävän maantien varressa on Pitkäniemen talo. Talo on korkealla mäellä, savipitoiset pellot rinteellä. Sekä taltan että oikokirveen löytäjät ovat kuolleet eikä talossa tiedetty kyseisistä löydöistä mitään, joten tarkemmat löytökohdat jäävät tuntemattomiksi. Mitään asuinpaikan merkkejä ei löytynyt vaikka peltorinne oli perunamaana, mistä syystä sitä saattoi kohtalaisen hyvin tutkiakin.

N:o 56 Lepistö, 4³
KM:o Korkeus 80.
54(k.3,4.) Löytö: Lavian museo 477; ristiteräinen kourutal²tta

Lepistön talo on Saarijärvellä kuivatun Kivijärven rannalla. Fanny Aalto kertoi löytäneensä taltan talon vanhaa rakennusta purettaessa, nykyään uusi samalla paikalla. Talo on mäellä, jota osittain ympäröi soistuva maa. Iskoksia ei löytynyt. Paikalla on tuskin asuinpaikkaa.

N:o 57 Rintakoski

KN:o Aarno Rantala, Lavia

55(k.3,4.)

Korkeus 75.

Löytö: SM 585; tasataltta

Entisen Kivijärven toisella puolella vajaan parin kilometrin päässä Lepistön talosta (N:o 56) on Rintakosken talo. V. 1890 Matti Rintakoski on löytänyt jostain Kivijärven rannalta tasataltan (SM 585). Löytäjä on kuollut eikä talossa tiedetty asiasta mitään, joten tarkempia löytötietoja ei voi saada. Kuivatun Kivijärven rannalla on korkeampia rinnemaita, iskoksia ei kuitenkaan löytynyt. Mutta tuntuisi luonnolliselta, että täälläkin saattaisi olla asuinpaikkoja, vaikka niitä ei vielä olekaan todettu.

N:o 58 Lilja, 5

KH:o Paavo Lilja, Lavia

56(k.3,4.)

Korkeus 70.

Löytö: KM 8045:8; tasataltta

Liljan talo on 3 km päässä Kullaalle vievältä tieltä Saarijärven yhteismetsäalueella. Talon luona kulkee korkeampi mäntymetsää kasvava harjanne. Talon pellot ovat mäen juurella. Täältä Lauri Lilja on löytänyt tasataltan (KM 8045:8) peltoa muokatesaan. Pellolla on mäen laidasta ajettua maata. Mitään asuinpaikkaan viittaavaa ei löytynyt.

N:o 59 Korvenranta, 9

KH:o Juho Wallin, Lavia

57(k.4,6.)

Korkeus noin 60.

Löytö: SM 777; tasataltta

Korvenrannan talo on Pikku-Leppijärven rannasta vajaan 100 m päässä mäen päällä. Kyseisen tasataltan löytäjä Taavetti Wallin on kuollut. Hänen löytämänsä taltan löytöpaikkaa ei voi paikallistaa, koska lähdetiedoissa mainitaan ainoastaan, että taltan oli löytynyt kaivettaessa ojaa korpeen Saarijärven kylässä. Ostettu Taavetti Wallinilta 1889 vaiheilla. - Talon nykyinen emäntä kertoi Juho Wallinin löytäneen 1925 kirveen pellonojaa kaivaessaan. Löytöpaikka on talon saunarakennuksesta 9 m pohjoiseen. Pelto on savipitoista maata, iskoksia ei löytynyt. Mäkirinne olisi kuitenkin sopiva asuinpaikaksi, vaikkei mitään siihen viittaavaa löytynytkään.

N:o 60 Valiini, 2¹²

KN:o Jalmari Sallinen, Lavia
58(k.4,6.)
Korkeus noin 60.

Löytö: kadonnut katkennut kivikirves

Valokuva 35

Edellä mainitusta Korvenrannan talosta 300 m päässä Pikku-Leppijärven poukaman toisella puolella on Sallisen omistama talo. Fanny Sallinen kertoi, että 1926 löytyi järven rannasta, metsän laidasta noin 150 m talosta kaakkoon katkennut kirves. Se on kadonnut, eikä rouva Sallinen osannut tarkemmin kuvata löytöä. Paikka on alavaa järvenrantakaistaa. Mitään mainittavaa ei sieltä löytynyt. - Talon pihalla olleista kivilatomuksista (sivulla 61).

N:o 61 Tarkemmat löytötiedot puuttuvat täysin Frans Koiviston (1) säilyttämältä taltalta: "KM 8045:10 (Vinter 1922); Tasatalta. Säilyttänyt Frans Koivisto Lavian pitäjän Saarijärven kylässä. Löytötietoja ei ole."

Myöntäjä

N:o 62 Vuorenmaa, 1⁵

KM:n
59(k.4) Oskari Saarivirta, Lavia

Korkeus noin 60.

Löydöt: SM 6147; SM 8679; kourutaltoa, kirves

Vuorenmaan talo on maantien vieressä, Myöntäjän koululle on 4,5 km. Kirves (SM 8679) on löytynyt "talon huonetta purettaessa". Koko pihamaa on ajomaata, joten kirves on varmaan tullut sinne ajatun sannaan mukana. Kourutaltoa tarkemmat löytötiedot puuttuvat; löytäjä on myös kuollut. Paikka ei vaikuta asuinpaikalta. - 1901 on museoon tullut Maria Vuorenmaan löytämä kirves (SM 8088). Löytötiedot puuttuvat.

N:o 63 Koivuluhta

KM:n
60(k.4) Jaakko Salli, Lavia

Korkeus noin 60.

Löytö: KM 2151.526; tasatalta

Koivuluhdan pellot ovat Karhijärven rannalla. Kyseisen taltan tarkempaa löytöpaikkaa ei tiedetty. Iskoksia ei löytynyt alavista rantapelloista. - Koivuluhdan kummuista sivulla 62.

Kalliala

N:o 64
KN:o
61(k.4)

Runka, 8¹⁸

Ilmari Runka, Lavia

Korkeus noin 60.

Löydöt: SM 7598; KM 8053:18; oikokirves, oikokirves (länsis.
tyyppiä)

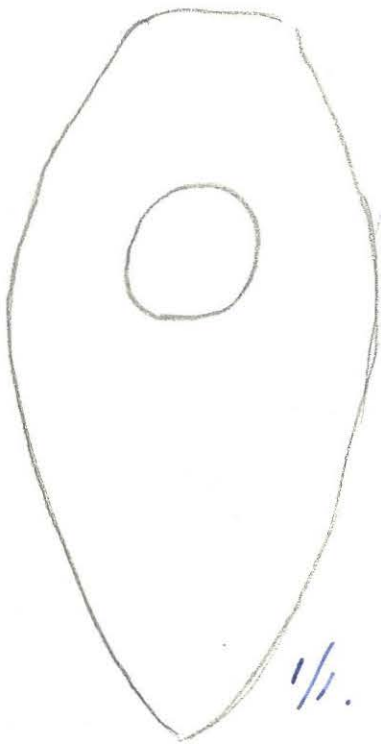
Runkan talo on 800 m päässä Pori-Lassila-Tampereen maantieltä ja Myöntäjän tienhaaran kohdalta, mäenpäällä Karhijärven rannalla. Kirves (KM 8053:18) on löytynyt 180 m päästä talosta pohjoiseen, Isoniitty-nimisestä pellostä. Pelto on vetistä järvenpoukamapeltoa. Toisen kirveen tarkempaa löytöpaikkaa ei tiedetä. Talon kohdalla oleva mäkirinne olisi sopiva kivi-kautiseksi asuinpaikaksi, mutta sieltä ei kuitenkaan löytynyt mitään siihen viittaavaa.

Kallialan kylään viittaavat seuraavat löydöt. Tarkemmat löytötiedot puuttuvat:

- N:o 65 "SM 7599;oikokirves. L. torppari Oskar Mäkinen, pellostä Kallialan kylästä 1895". (Mäkisen asuinpaikasta vajaa kilometri Porin-Tampereen tielle edellä mainitun Korhosen tienoille. Kyseinen oikokirves on saattanut löytyä Korhosenkin mailta, mistä on useita löytöjä).
- N:o 66 "SM 7684; oikokirves. L. Kallialan kylästä 1901. Vinterin kautta."
- N:o 67 "SM 597; skand.mallinen oikokirves. Löytöpaikka tuntematon. Ostettu torpanpojalta, Oskari Tuomiselta. M. 1890." (Tuominen Kallialan kylästä)

Haunia

N:o 68 Suodenjoki, 1²⁹ entinen
Juv. k. n:369.

Lahj. Taavetti Jokiniemi, Haunia.

Kirves löytynyt ojan-kaivoussa
pellolta, 130m päärakennuksesta
tään. Viereiseltä peltotieltä 20m
pellolle, siihen kohtaan, mistä
Taavetti Jokiniemi löysi kirveen.

Lavian museossa

Museon luettelossa
seuraava merkintä:
475. Kivikirves. Reikä.
Myöhäiseltä kivikaudelta.
Tehty tikkaamalla.
Reikä esiin taka-
osassa. Hiukan epä-
symmetrinen. Loh-
jennut terästä. Reikä
2,2cm. Taavetti Joki-
niemi löytänyt Jo-
kiniemen pellolta.

sataltta

ila-Tampereen tiel-
pellot. 1880-luvul-
essäni pellot oli-
oittunut. Talosta
on Jokiniemen

pieni reikäkivi

ieltä. Jokiniemen
t saven sekaisia,
lahjoittanut La-
en. Se löytyi
itäänpäin; vierei-
27 hän löysi samoil-
i myynyt jollekin
yvästä. Pellossa

kasvoi kauraa siellä käydessäni, eikä mahdollisia iskoksia
eroittunut. Rinnemaana Karhijärveen laskevan joen varrella

Haunia

N:o 68 Suodenjoki, 1²⁹ entinen

KN:o Perikunta

62(k.4)

Korkeus yli 60.

Löydöt: KM 2147.437; SM 590; kourutaltoa, tasataltoa

Suodenjoen talo on Haunian kylässä Pori-Lassila-Tampereen tieltä 70 m päässä. Taloa ympäröi savipitoiset pellot. 1880-luvulla tehtyjä löytöjä ei tunnettu. Siellä käydessäni pellot olivat myös heinäällä, eikä iskoksia ainakaan erottunut. Talosta 200 m itäänpäin Suodenjoen toisella puolella on Jokiniemen alue, josta on pari löytöä.

N:o 69 Jokiniemi, 6¹

Taavetti Jokiniemi, Lavia

63(k.4)

Korkeus yli 60.

Löydöt: Lavian museossa reikäkirves 475 sekä pieni reikäkivi

(myyty)

Jokiniemeen on matkaa 400 m Pori-Tampereen tieltä. Jokiniemen pellot rajoittuvat Suodenjokeen. Pellot ovat saven sekaisia, itse talo on mäellä. Taavetti Jokiniemi on lahjoittanut Lavian museoon pelloltaan löytämänsä reikäkirveen. Se löytyi ojan kaivuussa 150 m päästä päärakennuksesta itäänpäin; viereseltä peltotieltä 20 m pellolle. Vuonna 1927 hän löysi samoilta tienoilta pienen reikäkiven, jonka hän oli myynyt jollekin kulkijalle. Reikäkivi löytynyt noin 20 cm syvästä. Pellossa kasvoi kauraa siellä käydessäni, eikä mahdollisia iskoksia erottunut. Rinnemaana Karhijärveen laskevan joen varrella

paikka voisi soveltua asuinpaikaksikin, mutta mitään sitä todistavaa ei löytynyt.

N:o 70 Kulmala, 6⁷

KM:o Bruno ja Kaarina Viholainen

64(k.4)

Korkeus yli 60.

Löytö: KM 2456.16; oikokirves sekä kadonnut tuura?

Kulmalan talo on Pori-Tampereen maantien tuntumassa mäen päällä. Rinne on hiekansekaista multamaata. Talossa ei tiedetty vuonna 1886 löytyneestä oikokirveestä mitään. Sensijaan emäntä väitti löytäneensä talon kohdalta rinteestä hakkuuaseen, noin 30 cm tuuran, mikä on kuitenkin kadonnut. Iskoksia ei näkynyt. Samalla harjanteella noin 250 m on Haaviston talo.

N:o 71 Aro, 7²²

KM:o Evertti Huhtala, Lavia

65(k.4)

Korkeus yli 60.

Löytö: Hämeen museossa vasarakirveen puolikas (levy 12481-84).

Leppäaho kuvannut syks. 1937.

Aron talo on 300 m päässä Tampere-Porin tieltä. Aron löytämä kirveen puolikas on 20 cm syvästä, talon ulkorakennuksista 50 m luoteeseen pellon ojasta, noin 30 m metsikön rinteestä. Pelto savimaata, kvartsia ei näkynyt.

N:o 72 Haunio, 3¹⁴

KM:o Simo Haunio, Lavia

66(k.4)

Korkeus yli 60.

Löytö: SM 7624; oikokirves

Haunian talo on 2,5 km päässä Pori-Tampereen ja Suodenjärven tienristeyksestä korkealla törmällä Suodenjoen varrella. Kirveen löytäjä Otto Haunio ei ollenkaan muistanut vuonna 1900 tekemäänsä löytöä, joten tässäkin tapauksessa tarkempi löytöpaikka jää määrittelemättä. Talon mäkirinne joen varressa olisi sopiva asuinpaikaksi, mutta sieltä löytyi vain 1 kvartsiiskos.

N:o 73 Suodenjärvi

KN:o Valtion talo

67(k.4)

Korkeus yli 60.

Löydöt: SM 7623; ^{KM}2456.21; ^{KM}2456.22; tasataltta, kourutaltta ja tasataltta

Suodenjärven talo on mäenharjanteella Haunian pohjoisosassa. Vuonna 1886 löytyi tasataltta (2456.22) kankaalta 1 km pohjoiseen talosta. Kourutaltta on jostain talon läheltä (1886). Tasataltasta (SM 7623) on lähdetietona vain merkintä: Suodenjärven maalta (1900). Talon nykyiset asukkaat eivät voineet antaa mitään valaistusta asiaan. Mäntymetsää kasvavalta harjanteelta ei löytynyt mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

N:o 74 Täysin epäselvä löytö Hauniasta on: "SM 8092; poikkikirves.

Hauniankylä. Ei läh. tietoja. Koskisen kautta."

SM 9897 ?

SM 8088 ?

Riiho

N:o 75 Huhtala (ent. Yli-Mannista), 1⁴⁴

KN:o Toivo Huhtala, Lavia

68(k.4)

Korkeus lähes 80(?)

Löytö: SM 7078; kourutaltoa

Huhtalan talo on Riihon pohjoisosassa pitäjänrajalle vievän tien varressa, korkealla mäkinharjanteella, lähimmälle Rautionjärvelle matkaa 1 km. Talossa ei tiedetty 60 v. sitten löytyneestä kourutaltasta mitään. Taltan olisi pitänyt löytyä Pukki-korven pellostä. Kyseinen peltokin oli tuntematon. Sen sijaan eräästä talon pellostä käytettiin nimitystä Pukkineva. Talon pellot savimaata, kvartsi-iskoksia ei näkynyt. Irtolöytö.

/

N:o 76 Pohjolan tila
KN:o Riihimäen torppa (Uusitalo)
69(k.1) Korkeus 55-60.

Löydöt: SM 618; SM 619; kapea tasatalta, tasatalta

Pohjolan maat sijaitsevat Riihon lahden poukaman rantamalla. Entisistä Pohjolan maista on tehty useita tiloja. Alue käsittää rantakaistan 1 km pituudelta ja 500 m - 1 km leveydeltä. Löytöjä Riihimäki on kuollut eikä kukaan muu tietänyt löydöistä mitään, joten niiden löytöpaikat jäivät määrittelemättä.

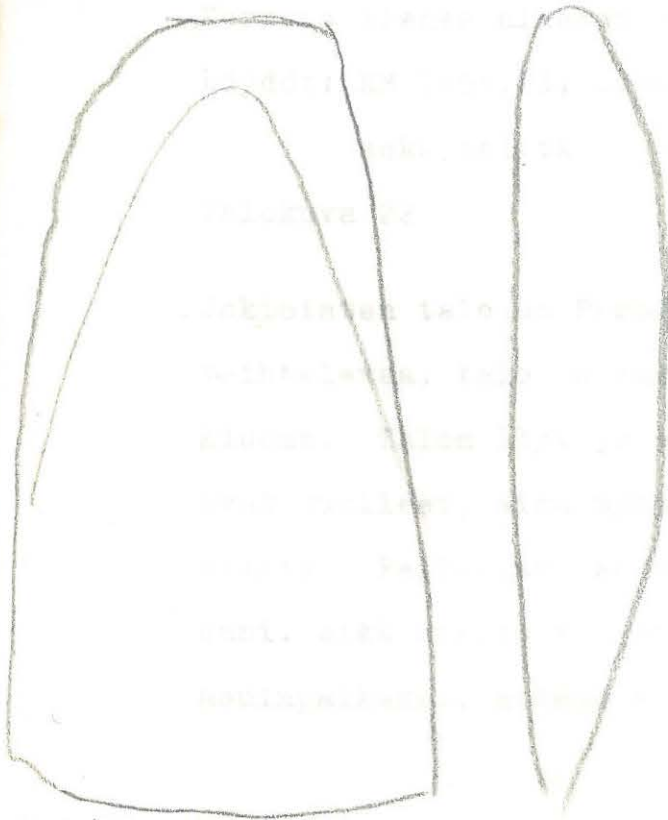
N:o 77 Täysin määrittelemättömiä löytöjä Riihosta: "SM 8678; tasatalta. Monia vuosia säilyttänyt Jaakko Kulmala Riihon kylästä. Ei läh. tiet." (Kyseinen henkilö on kuollut.)

N:o 78 "KM 2147.448; tasa(?)talta. Peltoa tehdessä mäestä "Riihon maalta". W. 82."

Peräkylä

N:o 79 Jokioinen

Y.m.k. n:o 80.

1/1.

Lavian mu-
rossa.

altta, kourutaltta

ona. Maasto on hyvin
 urella kuivunut jo-
 aa, koska löytäjät
 asukkaat tietäneet
 uraa paikalla käydes-
 Paikka olisi sopiva
 tenkaan löytynyt.

Teräsaltaan hiottu kirves, säde-
 kivihiusketta. Murossa ei tie-
 detty mistä kirves on löyty-
 nyt. Saattaa olla Mäkelän
 rinteestä.

kirves (Suomusj.kult-
 npaikalta koilliseen,
 n välissä virtaa
 i 80 m päässä joesta.
 laaperä hiekkaista,
 ä olevista kumpareis

ta tarkemmin sivulla 63. Paikka saattaa olla asuinpaikka.

Peräkylä

N:o 79 Jokioinen

KN:o Matti Jokioinen, Lavia

70(k.4) Korkeus lienee ainakin yli 70.

Löydöt: KM 2456.23; 2456.24; SM 7082; tasatalta, kourutalta
sekä taltta SM 7082: a HIOINLAAKA

Valokuva 22

Jokioisten talo on Peräkylän kansakoulun luona. Maasto on hyvin vaihtelevaa, talo on rinteellä. Rinteen juurella kuivunut jokiuoma. Talon löytöjä ei voinut paikallistaa, koska löytäjät ovat kuolleet, eikä myöskään talon nykyiset asukkaat tietäneet niistä. Pelloissa (savipitoisia) kasvoi kauraa paikalla käydesäni, eikä sieltä voinut eroittaa iskoksia. Paikka olisi sopiva asuinpaikaksi, mitään sitä todistavaa ei kuitenkaan löytynyt.

N:o 80 Mäkelä, 2²

KN:o Tauno Mäkelä, Lavia

71(k.4) Korkeus yli 60.

Löytö: Lavian museossa ilman numeroa oleva kirves (Suomusj.kulttuurista?)

Valokuvat 43^{a, b}

Mäkelän rinteeltä, mikä on 300 m Kampiassa asuinpaikalta koilliseen, on löytynyt kivikirves. Talon ja mäkirinteen välissä virtaa Kuivajoki. Kirveen löytöpaikka on rinteessä 80 m päässä joesta. Rinteestä löytyi kaksi kvartsikimpaletta. Maaperä hiekkaista, pellot joen juurella savipitoisia. Rinteellä olevista kumpareista tarkemmin sivulla 63. Paikka saattaa olla asuinpaikka.

N:o 81 Harmaa, 4²¹

KN:o
72(k.4)

Iisakki Harmaa, Lavia

Korkeus 80 paikkeilla (?)

Löytö: KM 3033.25; kourutaltoa

Harmaan talo on Harmaajärven rannalla Lavian ja Kankaanpään rajalla. Talo on matalalla rinteellä, mikä kohoaa järven poukamasta. Talon takaa laskee pieni Myllyoja järveen. Vuonna 1894 löytyneestä taltasta ei tiedetty mitään. Iskoksiakaan ei löytynyt. Ruuhilöydöstä tarkemmin sivulla 64.

Niemenkylä

N:o 82 Hirviniitty, 3¹⁵

KN:o
73(k.5)

Ossi Hirviniitty, Lavia

Korkeus 95.

Löytö: Niemenkansakoululla tasataltoa

Hirviniityn talo on Niemenkylän pohjoisosassa Sampakosken kohdalta lähtevän metsätien varrella. Talosta Kankaanpään menevälle tielle on 2 km. Tietä tehtäessä löysi Seppo Hirviniitty 1950 taltan metsäiseltä rinteeltä hiekan joukosta, talosta 80 m länteen. Paikka ei vaikuta asuinpaikalta.

N:o 83 Huhtala, 1⁶

KN:o
74(k.5)

Oskari Huhtala, Lavia

Korkeus 95.

Löytö: KM 8964; kourutaltoa

Valokuva 37

Huhtalan talolle on noin 1,5 km Sampakosken luona olevasta tienhaarasta. Löytötietojen perusteella kyseinen kourutaltoa on löytynyt noin parin sadan metrin päästä rakennuksesta itäkoilliseen hiekasta korpeen tehdyn pellon pohjasta. Iskoksia ei löytynyt. Asuinpaikka epätodennäköinen.

N:o 84

Kivelä, 1⁷

KN:o
75(k.5)

Vieno Huhtala, Lavia

Korkeus 95.

Löytö: KM 7982.2; kourutaltoa

Kivelän talo kuuluu edellä mainitun Huhtalan kanssa samaan rakennusryhmään. Kyseinen kourutaltoa on löytynyt Isonhuhdan korvesta, Kivelän palstatilan maalta. Isonhuhdan korveksi on nimitetty juuri talojen kohdalla olevia paikkoja. Iskoksia ei löytynyt Kivelänkään puolelta.

N:o 85

Seppä, 4²⁹

KN:o
76(k.5)

Kullervo Niskanen, Lavia

Korkeus talon kohdalla 80.

Löytö: KM 3033.26; tasataltoa

1926 on saatu tasataltoa Niemenkylästä Ruojärven sepältä. Tarkemmat lähdetiedot puuttuvat. Sepän talossa on uudet asukkaat, joten hekään eivät osanneet antaa tarkempia tietoja. Sepän talon luota ei ainakaan löytynyt mitään mainittavaa, koska alue on raivattu. Talon kohdalta on 500 m Ruojärven rantaan ja noin 700 m Vuorijärven poukamaan Hakalan kohdalle (N:o41), josta löytyi iskoksia.

N:o 86 Sampakoski, 5³²

KN:o Lauri Sampakoski, Lavia

77(k.5) Korkeus 85.

Invent. n:o 88

Niemen kaula.

Lauri Seppälän
vuonna 1953 kotinsa
mansikkamaasta
(Aluskylästä) löytä-
mä kiekkakivosta
tehty taltan tapai-
nen esine. Nykyisin
talo ja sen pihalla
oleva mansikkamaa
kuuluvat Veikko
Alaselle.

ataltta

1 varrella Niemen-
talon perunapellos-
kirinteessä Hirvi-
tään Uusimoisio.

idekiviliuskeinen

oja.

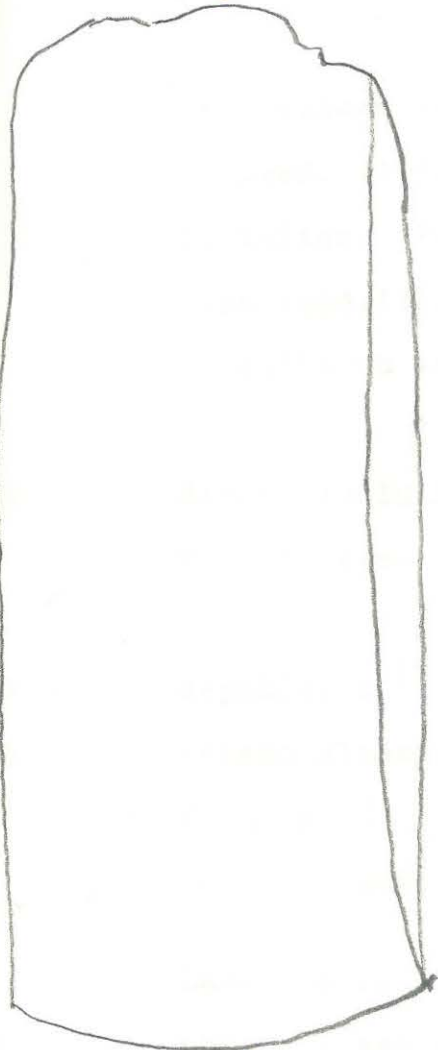
va 300 m koilliseen
selmän. Mansikka-
raivattua aluetta.
löytynyt mitään

N:o 86 Sampakoski, 5³²

KN:o Lauri Sampakoski, Lavia

77(k.5) Korkeus 85.

Sm.k.n = 89?

1/1

Lavian museossa.

*Museonumero ja
löytötiedot puuttuvat.*

*Yhdessä museon
kirjeistä pitäisi
olla Tuomisaaren
maalta ??*

ataltta

n varrella Niemen-
talon perunapellos
äkirinteessä Hirvi
ltään Uusimoisio.

ädekiviliuskeinen
oja.

ta 300 m koillise
eelmän. Mansikka
raivattua aluett
löytynyt mitään

- N:o 86 Sampakoski, 5³²
KN:o Lauri Sampakoski, Lavia
77(k.5) Korkeus 85.
Löytö: Niemen kansakoululla nelisivuinen tasataltta
Sampakosken talo on Nevainmaahan menevän tien varrella Niemen-
kylässä. 1950 on Aarto Sampakoski löytänyt talon perunapellos-
ta taltan. Pelto on Kirkkovuoren juurella mäkirinteessä Hirvi-
ojan kohdalla, talosta 200 m. Pelto on nimeltään Uusimoisio.
Paikalla on tuskin asuinpaikkaa.
- N:o 87 Niemen koululla on myös kannasta katkennut sädekiviliuskeinen
kourutalтта. Koululla ei tiedetty löytötietoja.
- N:o 88 Seppälä, 6¹⁵
KN:o Veikko Alanen, Lavia
78(k.1) Korkeus 75.
Löytö: Niemen koululla alkeellinen talтта
Lauri Seppälä on löytänyt 1953 Niemen koululta 300 m koilliseen
pään entisen kotinsa mansikkamaasta taltan teelmän. Mansikka-
maa on heti talon vieressä pihalla. Piha on raivattua aluetta.
Sampasjokeen matkaa noin 500 m. Paikalta ei löytynyt mitään
mainittavaa.
- N:o 89 Tuomisaari, 5²
KN:o Lauri Norkio, Lavia
79(k.1) Korkeus 65.

Löydöt: KM 2147.463; KM 2147.456; KM 2147.457; tasataltta, tasataltta, tasataltta sekä museoon lähetetty kirves (?)
että tuluskivi (?)

Valokuva 26

Talo on korkealla mäenrinteellä kirkonkylä - Kankaanpään maantien varrella, 7 km kirkolta. Rinteen juurella virtaavaan jokeen talosta on matkaa 200 m. Pellot savisia. Paikka olisi sopiva asuinpaikaksi, mutta kvartsia ei ainakaan eroittunut. Talossa ei tunnettu vanhoja löytöjä, mutta sen sijaan kerrottiin kirveestä, jonka Eino Norkio oli löytänyt peltotöiden yhteydessä 20 m rannasta ylöspäin rinteestä talon omalta maalta, ladon luota. Kirves oli ollut 20 cm syvyydessä. 200 m löytöpaikasta maantielle. Noin 10 vuotta sitten Väinö Pääjoki oli myös löytänyt lituskaisen kiven (tuluskivi) samasta pellostä 40 m etelään Norkion löydöstä, samalta korkeudelta. Kivi on hukunut. Joen toiselta puolelta on Hirvikosken löytö ja 700 m päässä etelään on Pääjoen talo, jonka mailta on 3 löytöä.

Aluskylä

N:o 90 Hirvikoski, 1³

KN:o Lauri Hirvikoski, Lavia
80(k.1)

Korkeus 65.

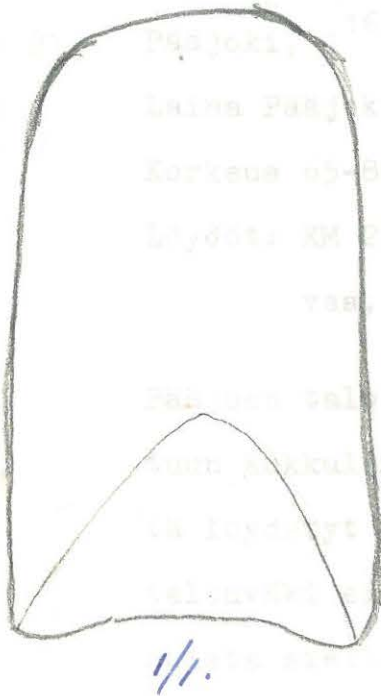
Löytö: KM 8045:17; tasataltta

Valokuva 27

Edellä mainittua Tuomisaarta vastapäätä Sampasjoen toisella puolella on Hirvikoski. Tälläkin puolen jokea on ranta kohoavaa rinnettä, Siltavuori talosta etelään. Unikallio-niminen pelto

josta taltta on löydetty, on asunnosta länteen, löytöpaikka 50 m päässä. Pellot ovat täälläkin savimaata, iskoksia ei a nakaan eroittunut kuivan saven joukosta, vaikka paikka vaikut

Innk. n° 92.

Lavian museossa.

476. Kourutaltta.
 Hyvin hiottu. Te-
 rästä hiukan loh-
 jennut. Pinta hiu-
 kan rapautunut.
 Kouru syvä ja ly-
 lyt. Pituus 8,5cm,
 leveys 4,5cm.
 Lahjoittanut Niilo
 Niemennmaa, Aluskylä.

33; tasataltta, k:
 llä. Edellä main
 sataa metriä. Tä
 2, joten nykyinen
 pelloissa kasvoi
 tänyt mitään asui
 Kukkulankin löytö

Taltta on löytynyt Kotirannan
 tilan (2°) maalta Aluskylästä tien
 reunasta 50 m Susijärven päin.
 Järven toisella puolella Holman
 asuinpaikka.

en varressa, joes
 44). Niilo Niem
 olen talon kohda

ta, 50 m jokirantaan päin. Pellot oli heinämäana, eikä sitä
 voinut tutkia. Löytö voi liittyä myös Holman löytöihin.

josta taltta on löydetty, on asunnosta länteen, löytöpaikka 50 m päässä. Pellot ovat täälläkin savimaata, iskoksia ei ainakaan eroittunut kuivan saven joukosta, vaikka paikka vaikuttaakin hyvin asuinpaikkatyypiseltä.

N:o 91

Pääjoki, 1¹⁶

KN:o
81(k.1)

Laina Pääjoki, Lavia

Korkeus 65-80.

Löydöt: KM 2147.431; KM 2147.432; KM 2147.433; tasatalta, kirves, tasatalta

Pääjoen talo on myös Sampasjoen rantarinteellä. Edellä mainittuun Kukkulan taloon (N:o 43) matkaa pari sataa metriä. Täältä löydetty esineet on saatu museoon jo 1882, joten nykyinen talonväki ei tietänyt niistä mitään. Talon pelloissa kasvoi ruista siellä käydessäni, enkä ainakaan löytänyt mitään asuinpaikan merkkejä. Löydöt saattavat liittyä Kukkulankin löytöihin.

N:o 92

Kotiranta, 2⁶

KN:o
82(k.1)

Lempi Niemenmaa

Korkeus 75.

Löytö: Lavian museo 476; kourutalta

Valokuva 31

Kotirannan talo on Kankaanpäähän menevän tien varressa, joen toisella puolen on Holman asuinpaikka (N:o 44). Niilo Niemenmaa löytämä kourutalta on tien toiselta puolen talon kohdalta, 50 m jokirantaan päin. Pelto oli heinämaana, eikä sitä voinut tutkia. Löytö voi liittyä myös Holman löytöihin.

N:o 93 Härkälä, 2⁸

KN:o 83(k.1) Ester Susiniemi, Lavia

Korkeus

Löytö: KM 2147.430; tasataltta

Härkälän talo on Kankaanpäähän menevän maantien varressa, kirkolta 4 km. Savipitoista rinnemaata, iskoksia ei löytynyt. Susijärven toisella puolen Aittolahti (N:o 45).

N:o 94 Salmelan talo

KN:o 84(k.1) Elma Tuominen, Lavia

Korkeus 65.

Löydöt: KM 8045:16; SM 8692; SM 10075; poikkikirves, reikäkiverkatkelma, tasataltta

Malakias Salmelan löytämät kirveet ovat jostain pelloista Salor ja nyk. Tuomisen mailta Susijärven ja Härkäjärven väliseltä kannakselta. Pellot rajoittuvat Susijärven ja korkeamman mäntyjä ja kuusia kasvavan harjanteen (korkeus 70) väliin. Löytöjä ei voi tarkemmin paikallistaa, koska löytäjä on kuollut. Paikka olisi mitä sopivin asuinpaikaksi, iskoksia ei löytynyt ainakaan heinällä olleista pelloista. Susijärven toisella puolella Härkäsalmi (N:o 46).

N:o 95 Pyykoski, 8⁵

KN:o 85(k.7) Reino Saarikoski, Lavia

Korkeus 100.

Löydöt: SM 6149; SM 8720; tasataltta, tasataltta sekä uusi kirves

Pyykosken talo on Aluskylässä metsän keskellä. Kankaanpään tieltä sinne on matkaa linnunteitse 1200 m. Vanhoista löydöistä ei tiedetty mitään, ei myös tunnettu Jättiläis-nimistä peltoa, mistä taltta (SM 8720) on löytynyt. Toinen taltoista on löytötietojen mukaan talon eteläpuolelta rinnepellolta. Mitään asuinpaikkaan viittaavaa ei löytynyt, mutta paikka tyypiltään olisi silti sopiva asuinpaikaksi. Talosta 200 m päästä, ojan ja kylätien risteyksen kohdalta 20 m on Leo Lehtosen kirveslöytö, vuodelta 1952. Kirves on löytynyt 0,5 m syvyydestä ojan pohjasta. Löytäjä lahjoittanut sen Porin museoon.

N:o 96 Kahila, Lavia

KN:o Korkeus 95-100.

86(k.7)

Löytö: SM 8718; tasatalta ?

Laviassa väitettiin, ettei pitäjässä ole Kahilan taloa. Yksi sen niminen löytyi kuitenkin Suodenniemen ja Lavian Aluskylän rajalta. Siellä käydessäni en tavannut ketään, joten jäi epäselväksi, onko Vihtori Kahilan kotiasunnon maalta löytämä kirves juuri täältä. Mitään asuinpaikkaan viittaavaa ei löytynyt.

Susikoski

N:o 97 Jalomäki, 5²⁴

KN:o Arvo Jalomäki, Lavia

87(k.1)

Korkeus 60.

Löytö: SM 10053; sädekiviliuskeen kappale

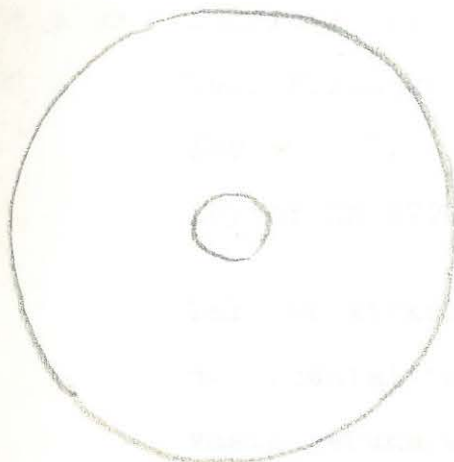
Jalomäen talo on kirkonkylästä Kankaanpään menevän tien ja Riihon tien risteyksessä. Talo on kallioisella, korkealla

mäkitöyräällä, 400 m Karhijärveen. Mitään asuinpaikkaan viit-

Inw.k. n: 98.

Lavian museo.

501.

1/1.

Värnttinän pyörä.
Löytäneyt Pihlankos-
nen 1957 vie-
reiden Pakkalan
talon saunarakon-
nuksen viereltä.
- li esihistoriallinen.

myös värnttinän pyörä
ä, Karhijärveen 300
issä rinteessä ole-
ua asutusaluetta
Karhijärveen. Rin-

puolikkaan. Löy-
pään kylää hän oli-

maa Susikoskelta
sa.)

larkemmat löytötie-
dot puuttuvat:

N:o 101 "SM 1131; kourutaltoa. Lahj. nahkuri Koskinen. 1891 museoon."

N:o 102 "SM 8726 (?); reikäk. Lavian kylä."

mäkitöyräällä, 400 m Karhijärveen. Mitään asuinpaikkaan viittaavaa ei löytynyt.

N:o 98 Laurilan talo ("Pihlanko")

KN:o
88(k.1) Uuno Pihlanko, Lavia

Korkeus 65.

Löytö: SM 8727; tasataltta; Lavian museossa myös varttinän pyörä

Talo on kirkolta 1,5 km päässä, tien vieressä, Karhijärveen 300 m. Tasataltta on löytynyt talon ja tien välissä rinteessä olevasta perunapellosta. Paikka täysin raivattua asutusaluetta nykyään. Talon luona laskee Susijärvi ojana Karhijärveen. Rintne olisi kivikautiseksi asuinpaikaksi sopiva.

N:o 99 Rantanen

Kalle Rantanen, Lavia

Löytö: KM 8045:15; tuuran teräpuolikas

Nahkuri Rantanen on löytänyt kyseisen tuuran puolikkaan. Löytäjä ei kuitenkaan osannut kertoa edes mistäpäin kylää hän olisi sen löytänyt.

N:o 100 "SM 10110; kourutalтта. Torpp. Kustaa Niittymaa Susikoskelta 1910" (Kyseistä henkilöä ei tunnettu Laviassa.)

Seuraavat löydöt jostain Lavian pitäjältä. Tarkemmat löytötiedot puuttuvat:

N:o 101 "SM 1131; kourutalтта. Lahj. nahkuri Koskinen. 1891 museoon."

N:o 102 "SM 8726 (?); reikäk. Lavian kylä."

- N:o 103 "SM 2174; kourut. Lahj. maakauppias A.E. Munck, 1892."
- N:o 104 "SM 10066; reikäkivi. Laviasta W:n välityksellä."
- N:o 105 "KM 1905.42; taltantap. oikokirves. Lavian kylästä. G.S. keräämä 1878."
- N:o 106 "SM 614; poikkik. L. 1890 järven rannasta maantielle tuodusta sannasta. Ost. torpanpojalta Selmi Veräjänsivulta. 1890."
- N:o 107 "SM 615; kourut. Lahj. ylioppilas Huida 1890."
- N:o 108 "SM 620; tasat. Löytöp. tuntem. Ost. torpanemäntä Juusefiina Kulmalalta 1890. Käytetty tautien parantamiseen."
- N:o 109 "SM 582; tasataltta. Löytöp. ja -aika tuntematon. Museoon 1890. Ostettu Jooseppi Hanhijoelta."
- N:o 110 "KM 1905.41; Lista (vasarak.). Lavian kylästä. Maist. Er.G. Sederholmin keräämä v. 1878."
- N:o 111 "SM 8695; kourut. Säilytt. sekatyömies Ville Anttila, k:kylä 20 v. Ei lähdet."
- N:o 112 "SM 8697; tasat. Säilytt. Iisakki Koskinen, k:kylä, ei lähdet."

SM 8721 & LAVIAN PIT. LAVIAN KYLÄSTÄ

H A U T O J A ?

Riuttalan kiviröykkiöt

- N:o 113 Riuttala, 6⁶³
- KN:o Eino Riuttala, Lavia
89(k.2) Korkeus 55.

Löytö: kivistöykkiö

Valokuvat 38^{a, b, c}

Sekä Kiikoisten että Lavian kirkolle vievän tien risteyksen kohdalta lähtee pikku tie Karhijärven rantaan. Noin 100 m päässä rannan luona metsikössä olevasta tienhaarasta, tiestä 7 m oikealle on kivistöykkiö. Röykkiössä on keskuskivi, joka on noin 1,5 m leveä, 1 m korkea. Kivi on sammalpeitteinen. Kiven kohdalla on osittainen syvennys, mistä voi nähdä, että pikkukiviä, jotka kiertävät kehämäisesti keskuskiveä, on ainakin 1 m paksultti. Pienempien, sammaloituneiden pikkukivien muodostama reunus on 2-3 m leveä. Selvästi näkee, että latomus on ihmiskäden tekemä. Kyseessä voi olla hauta.

N:o 114 Saine

KN:o Risto Saine, Pori

90(k.2)

Löytö: maapeitteinen kumpu

Valokuva 40^{a, b}

Samalla Karhijärveen työntyvällä niemekkeellä on kumpare 20 m päässä vedenrajasta Saineen tontilla. Kumpare on maapeitteinen, aikaisemmin paikalla on kasvanut puita. Maapeitteen alla tuntuu olevan kiviä. Kumpu on 3 metriä pitkä, pari leveä ja korkeutta sillä on 2 metriä. Pelkällä silmämääräisellä tutkimisellä on mahdotonta sanoa, onko kyseessä hauta vai ei.

N:o 115 Heinä-Ahon peltoa

KN:o Riuttalan koulua vastapäätä tien toisella puolella metsikössä

91(k.2)

on matalia kumpareita. Paikan korkeus on 65. Kumpareet, joista pari selvempää ovat 20-30 cm korkeita, pari metriä pitkiä. Maata ohuesti päällä, kiviä sisällä. Ilmeisesti luonnonmuovaa-

mia, eivät vaikuta muinaisjäännöksiltä, vaan ovat lähinnä metsämättäitten näköisiä. (Valokuva 39)

Saarijärvi

N:o 116 Valiini, 2¹²
KN:o58(k.6)

Jalmari Sallinen, Lavia

Korkeus noin 60.

Löytö: 2 hävitettyä kivilatomusta

^{Pikku}
(Vähä+Leppijärven rannalla käydessäni kertoi rouva Fanny Sallinen kotinsa pihalla olleista kahdesta kivilatomuksesta, mitkä olivat löytyneet pihanraivauksessa 1930. Toinen latomuksista oli ollut heti päärakennuksen ulko-oven oikealla puolella, toinen 10 m päässä pihan keskellä olevalta kaivolta kaakkoon. Latomukset on hävitetty pihaa raivatessa. Ne olivat olleet noin 2 m pitkiä, yli 0,5 m leveitä ja kiviä oli ollut 50 cm paksu kerros. Talon rappujen luona olleesta latomuksesta oli maanpinnalla ollut näkyvässä ison keskuskiven pinta (noin 20 cm). Toinen latomuksista oli täysin ohuen maakerroksen peittämä. Kivilatomuksista ei ollut löytynyt mitään, eivät kivet rouva Sallisen kertoman mukaan olleet myöskään palaneita. Kyseisiä latomuksia oli arveltu haudoiksi, mistä huolimatta ne oli kuitenkin hävitetty.

Myöntäjä

N:o 117 Kivistön tila, 3¹¹

KN:o
92(k.4)

Suoma Elo, Lavia

Hiidenkiuas ??

Valokuvat 41^{a, b}

Vartiä 1:50000.

ote professori Vartiän kartasta. Hän on ollut tutkimusmatkalla Laviassa vuonna 1900. Tällöin hän on merkinnyt karttaansa Pyykosken maalle kaivos hiidenkivestä. Kypseitä rökkiöitä ei löytynyt karttaan merkitystä paikasta, eikä muualtaakaan. "Pyykoskelaiset" kertoivat myös, että he eivät ole sellaisia nähneet.

(Kartta on olem. merkinnyt x oletettujen hiidenkivien paikkaan)

Länsi-Lavian korkeimmalla vuorella, Munamäellä eli Pakotallinkankaalla on hiidenkiuas, jota kyläläiset ovat tutkiheet ja hävittäneet, sillä keskelle on kaivettu kuoppaa ja kiviä heitetty ympäristöön. Nykyisin kivirökkiö on 1 m korkea, 8 m pitkä ja 6 m leveä. Rökkiöstä ei ole löytynyt mitään. Professori

rkealla mäellä on taan 7 x 8 m. Kes-,5 m syvä, pohjalla pään suuruisia. eri" olisi täytetty,

an mäkirinteessä on toinen epäselvä. 3 m pitkä, 1,5 m le- kalla on kuulemma skin kumpu on muis-

Suoma Elon talosta 400 m lounaaseen päin korkealla mäellä on kiviröykkiö "Louhunkorvessa". Röykkiö kooltaan 7 x 8 m. Kes-
kellä kyläläisten kaivama monttu, joka on 1,5 m syvä, pohjalla
neliskulmainen kivi. Täytekivet nyrkin ja pään suuruisia.
Tuntuu aivan siltä kuin jonkinlainen "kraateri" olisi täytetty,
tuskin hiidenkiuas.

N:o 118 Koivuluhta

KN:o Jaakko Salli, Lavia

93(k.4)

Korkeus 60 paikkeilla (?)

Kumpu

Koivuluhdan talon maalla Karhijärven poukaman mäkirinteessä on
1 selvästi eroittuva kumpu, lähellä kenties toinen epäselvä.
Kumpu on maapeitteinen, alla kiviä. Se on 3 m pitkä, 1,5 m le-
veä ja 1 m korkea, itä-länsisuunnassa. Paikalla on kuulemma
ollut karkkulaisten piilopaikkoja, mutta tuskin kumpu on muis-
toa niiltä ajoilta.

Haunia

N:o 119 Sularanta, 2¹³

KN:o
94(k.4)

Korkeus 36 m Karhijärven pinnasta

Löytö: hiidenkiuas

Valokuvat 42^{a, b}

Länsi-Lavian korkeimmalla vuorella, Munamäellä eli Pakotallin-
kankaalla on hiidenkiuas, jota kyläläiset ovat tutkineet ja
hävittäneet, sillä keskelle on kaivettu kuoppaa ja kiviä heitel-
ty ympäristöön. Nykyisin kiviröykkiö on 1 m korkea, 8 m pitkä
ja 6 m leveä. Röykkiöstä ei ole löytynyt mitään. Professori

Vartia vuosisadan alkupuolella Laviassa käydessään on jo merkinnyt röykkiön karttaluonnokseensa, mikä on Kiviniemen koululla.

Peräkylä

N:o 120 Kamppi

KN:o Antti Kamppi

40(k.4)

Metsikössä kivistöröykkiöhauta

Kampin talossa käydessäni kertoi Antti Kamppi kivistöröykkiöstä, joka on ollut metsikössä 150 m talosta Laviaan päin, tienvarresta 30 m Riihiahteen päällä. Metsä kivistöntä, mutta metsässä oli ollut kivistöröykkiö, jonka pituus oli ollut noin 2 m, leveys 1,5 m. Kumpare on hajoitettu, 2 kulmakiveä enää näkyvissä sisällä olleesta arkkumaisesta latomuksesta, keskellä pari metriä pitkä kuoppa. Röykkiöstä ei ole löytynyt mitään.

N:o 121 Mäkelä

KN:o Tauno Mäkelä

71(k.4)

Hävitetty kivistöröykkiö

300 m päässä edellä mainitusta Riihiahteesta koilliseen on ollut myös röykkiö. Se oli ollut kooltaan 4 m x 1 m, suorakaitteen muotoinen. Siinäkin oli ollut ladottuja suuria kiviä keskellä, jonka sisässä kuoppa. Kuoppa nykyään havaittavissa heinikkoa kasvavassa rinteessä. Rinteen juurella virtaa Kuivajoki. - Rinteen päällä olevan pellon päässä on kivistöröykkiö (6 x 5). Se on sammaleen kattama, reunoilla suurempia kiviä. Paikalta 200 m talolle (itään). Kivet saattavat olla koottuja

pellon raijauksen yhteydessä.

R U U H I A

- N:o 122 Kirkonkylä
KN:o 95(k.2) Heinijärven rannalla on ruuhi lahoamassa. Löydöstä ilmoittanut Jouko Peltomaa. Ruuhi on yksipuinen ja sen päällä on ollut maata 10-15 cm. Ruuhi on noin 2 m pitkä. Se on Myllymaan maalla.
- N:o 123 Saarijärvi
KN:o 96(k.6) ^{PILKKU-LEPPI} Kotajärven rannalta maantasalta on myös löytynyt yksipuinen ruuhi. Toinen pää on jo lahonnut. Se on ollut noin 3 m pitkä.
- N:o 124 Haunia
KN:o 97(k.4) Myös Kotajärvestä on löytynyt yksipuinen ruuhi. Se on nelisen metriä pitkä ja sitä säilytetään Ruokoskella.
- N:o 125 Harmaajärvi
KN:o 72(k.4) Harmaan ranta
Harmaajärven poukamasta laskuojasta 40 cm syvästä on löytynyt toista metriä pitkä yksipuinen ruuhi. Osa ruuhesta on talon aitassa, osa vielä ojassa.

" V E L H O V U O R E N K A L L I O P I I R R O S "

N:o126.

Aamulehdessä on ollut elokuussa vuonna 1961 kirjoitus Velhovuoren kalliopiiirroksista. Kyseiset "piirroksset" on hakattu kallioon, noin 100 metriä Rantalan talosta vuoren rinteellä olevalle tasanteelle, ei itse vuoren laelle. Mielestäni kyseiset merkit ovat kirjoitustaitoisten hakkaamia lukuja käsittäen pari ristiä, V:n ja OH:n. Läheinen tanssilava riittänee selitykseksi.

K U P P I K I V I

N:o127. Rajala, 1⁵.

Väinö Käyrä.

Korkeus n. 60.

Löytö kuppikivi.

Löytötietojen mukaan on Rajalan tontilla Myntäjässä kuppikivi -Rajalan piha on hyvin kivikkoinen. Isäntä kertoi siellä olleen aikaisemmin enemmänkin kiviä, mutta niitä on räjäytelty. Talon tontilta ei löytynyt mitään kuppikiveen viittaavaa kiveä.

Kansallismuseon Muinaistieteellinen Toimikunta

Tohtori Helmer Salmo.

Arvoisan 17.1.1964 päivätyn kirjeenne n:o 155 saatuani voinen todeta, että Esihistoriallisella osastolla on mielestäni sattunut erehdys tai jonkinlainen asiain sekaannus, jonka kohteliaimmin pyydän kouluni kohdalta oikaisemaan.

Vuosikymmenien aikana koululleni kokoamieni kivikauden esineiden suhteen on nim. tapahtunut niin, että olen henkilökohtaisesti tuonut ne Kansallismuseoon tutkittavaksi ja piirrettäväksi ja sieltä ne myös lupauksen mukaan aikanaan koululleni palautettiin. Tosin pyysin niistä myös opetustehtävässä tarkeitä selostusta niistä, lästä ym. seikoista, joita en saanut palautuksen mukana.

Samana päivänä päivätyssä kirjeessä lähetti maist. Matti Huurre kaksi arkkia piirroksia Kansallismuseossa käyneitä kiviesineistä, jotka ovat juuri kouluni kokoelmissa olevat n:o^t 1-9. Lisäksi oli piirroksen alle merkitty: Täällä olevien tietojen mukaan säilytetään näitä Kiviniemen kansakoululla."

Hoitamassani Lavian Kotiseutumuseossa olevat muut kiviesineet jotka eivät vielä ole olleet Kansallismuseossa tuon mukana ensi käynnilläni, mikäli ei yo. Ritva Valtavuon tekemät piirrokset ole tätä tarvetta tyydyttäneet, kuten olemme täällä uskoneet.

Laviassa 21.1. 1964.

Kunnioitavasti

E. R. Wirtanen

E. R. Wirtanen

Lavian Kiviniemen kansakoulun johtaja.

Tohtori Salmos.

lähetyksillä olleita kvartsi-
iskkoria en kerännyt mukaan,
koska niitä ei ole otettu millinkään
inventoiniskierroksilla, joilla olen
aikaisemmin ollut osallisena.

Toivottavasti Davian museos-
ta lähetettyjen esineiden on
liitetty luokiteltavat löytökiedot.
Nykyiset tiedot ovat opettaja Vir-
tasen ja löytäjien muistinvarai-
sia mainintoja. Davian kunnanta-
lolla pitäisi olla jonkinlainen
selustus lähetettyjen esineiden löy-
töpaikoista. Kesällä ei siitä kuiten-
kaan muisteta löytömyyjä.

Riku Vattanen.

KUVAT
S. 75 - 88

28512

1.

Lavijärven takana olevia Vuorelan talon maita kirkonkylästä. Kuvan keskellä okvas-ta pellolta läheltä metsän reunaa on löytynyt lasalatti (SM 10069) ja Vasarakirveen kirves (SM 8719).
(Inv.k. nro 4)

28513

2.

Riittalan kylässä olevan Karhulan talon mäkirinnetti, taustalla Karhijärvi. Perunapellossa kvartsi-iskokkia, josta talon pellolta on myös vuonna 1882 löytynyt lasalatti (NM 2047.452).
(Inv.k. nro 10)

28514

3.

Mustajoen kylässä olevan entisen Tuomolan (nyk. Kuusirannan ja Koskelan) maita. Kuusirannan (v. 1901) löytämien talon löytöpaikka merkittyy x:llä. Samalta peltoaukeamalta on myös oikokirves (SM 8680).
(Inv.k. nro 12)

28515

4.

demmetty Säärijärven kylässä, taustalla Karhijärvi. Talon maita viiri löytöä, iskokia ritotteissa.
(Inv.k. nro 14)

28516

5.

Kallialan kylässä oleva Korhosen talo, joka on Karhijärven rannalla. Uusin löydetty x:llä merkitystä kohdasta. Korhosen maitta on kaiken kaikkiaan seitsemän löytä. (Tms.k. n: 18)

28517

6.

Kuvassa nähtyyn Kiriniemen koulun ympäristöä, Särösalon maitta. Useita muinaisraunioita löytyneet talon pellolta. (Tms.k. n: 19)

28518

7.

Kallion talon peltorinnettä, heti ranteen juurella on Karhijärvi. Talon pellolta on uusi löydetty x:llä merkitystä kohdasta, kvaterni-iskoknän puutarhan kohdalla. (Tms.k. n: 20)

28519

8.

Taustalla peltorinnettä, mistä on löytyneet kourutalteen, hiottuja kivenpalloja, hiikka. (Tms.k. n: 21)

Kuvassa näkyy
Huidanlahden
talon luvna olevaa
kuivunutta Paino-
järven poukamaa.
Luvun löydöistä
-kadonnut kaurustall-
ta - on löydyntä x:llä
merkitystä kohdasta.
Talon pellolta on
myös 3 muuta löy-
tyä. Edessä näkyvät
rääperunapellossa
russaasti kvartsi-
iskokkia.
(Tm.k. n: 29)

28522

Haapaniemen
talon maita.
x:llä merkitystä
kohdasta on löy-
dyntä psikkikirveen
kärki (SM 7083), liikkok.
SM (7084) on myös
jostain Haapani-
men pellolta.
(Tm.k. n: 25a)

Luojukosken
metsänreunaa,
maa hyvin pu-
naista.
(Tm.k. n: 25b)

28523

Yleiskuva Kan-
kaanrannan
tilan laidun-
maasta, jossa on
maanpeittämiä
kivikahia. Kehät
ovat kaurikon
edustalla.
(Tm.k. n: 23)

28525

12b.

28524

Tms.k. n:o 23

Tässä kehässä
vain 1 kivi kes-
kellä näkyvässä

12c.

Pinnalla näkyvät kivet pala-
meita. Keskellä kivikohdan
keski pinnan alta löytyi kvartsi-
itokkia ja runkun paloja.
Kaksi suurinta kuvassa näkyvää
kiveä kuuluu ulkoketään, jonka
kivet muuten turpeen peittämisiä.
Välissä kivetön alue.

28526

28527

12d.

12e.

Kehissä 12d ja e huoppa
ulkoketän keskellä.
Pari kiveä erottuu turpeen
alta ulkoketästä, mikä on
lähimmältään noin 3 m.

13^a

28528

Heidän talon kohdalla olevaa Myllyahdella, josta on löytynyt muutamia karkkipuoli (KM 2456.15).
(Tm.k. n° 24)

13^b

28529

Saman rinteen toista päätä, Haa-pojan ahdeelta. Kuvassa näkyy myös Riihon lahtea, taustalla on Karkijärvi. Kalle Kallionpää on löytänyt x:llä merkitystä kohdasta oikeakirveen.
(Tm.k. n° 24)

14.

28530

Riihon kylässä olevan Subiniemen maalta on löytynyt kolme kivikautista eripeltä. Kuvassa navetasta vasemmalle olevasta pellasta "Nikkarin maista" on oikeakirves (SM 10052).
(Tm.k. n° 30)

15.

28531

Edessä duoman peltä, josta x:llä merkitystä kohdasta on oikeakirves (SM 10112). Seälän puolelta rinteestä hieman kirves (kadonnut).
(Tm.k. n° 31)

16. 28532

Mannisen maita Taus-
talla Karhijärvi. Vasem-
malla oleva metsäinen
niemi on Riihinien
nokka, jonka kärjestä
on löytynyt kirves
(kadonnut).
(Tms.k. n:32)

17. 28533

Mannisen maita Rii-
honlahden suun-
nalla. Kaalipellasta
löytyi kvartsi-iskosta.

18. 28534

Yleisnäky näkymä kuivalle Riihonlahdelle Tam-
pere-Pohjan tien sillalta otettuna. Äärim-
mäisenä vasemmalla Puton maita, rit-
ten kytän ja Mannisen maita. Taus-
talla siintää Karhijärvi.

19. 28535

Hiiren talon rinnetta. Oikealla olevan kuurikon edessä olevasta pellosta on löytynyt kivet, palaneita kiviä, hiiltä sekä hirren jätteitä. Kuurikon ta edemmällä rinnettä Riikon lahden puolelta. Kaurikon takana lahden toisella puolella Pohjolan mailla, kiveen löytöpaikka merkitty x:llä Raikkumäen jätteet hehkytöpuolelta. (Tms.k. n:o 35)

21. 28537

Edessä Ruohomäen talon löytöpaikasta. Pellolta löytynyt hiivinkiven kappaleita, kvartsi, isotkiviä, palaneet luunpää. (Tms.k. n:o 36)

20. 28536

Edessä Kampin peltoa, keskellä Myllyoja. Taustalla Myllymäen taloja. Vasemmalta toisella reunimmaisen talon edestä löytynyt kivet, joka on Oksanen museossa. Kampin puolelta puolan luota löytynyt kivet SM 7080 ja puolan SM 7091. (Tms.k. n:o 38)

22. 28538

Peräkylän Johiisten talon peltoja, joilta on löytöä. (Tms.k. n:o 79)

23. 28539

Kampin maita Perä-
kylässä. Löydöt hajal-
lan talon mailta.
X:llä merkityksi koh-
dasta löytynyt talle
(SM 7079).
(Ins.k. n° 38)

24. 28540

Peräkylässä olevan
Hakalan talon
"hautausmaahan"
pelto, mistä löy-
tynyt Suomalais-
järvien kulttuurin
kuuluva kivet
(KM 12688).
(Ins.k. n° 39)

25. 28541

Niemenkylän Myly-
mäen peltorinnalla.
Rinteen juurella
virtaa Sampasjoki.
Talon maalta 4
tallia.
(Ins.k. n° 42)

26. 28542

Sampasjoen rinteitä
Niemenkylästä
Tuomisadren koh-
dalla. X ladan koh-
dalla ilmoittaa
Norkian löydön paikan.
Toinen X merkitsee
Pääjoen löytämisen
sukuskiven löytökohtaa.
Taustalla Pääjoki.
(Ins.k. n° 89)

27. 28543

Hirkikosken lumenkallio
niminen pello on
rakennuksen kohdalla
mäenrinteessä, mistä
lasatalta (KM 8045:17) on
tähtynyt. Sampasjoki vi-
ttaa nohkeudessa ku-
van keskipaikoilla
Tuomisaaren maita
edustalla.
(Tmsk. n:o 90)

28. 28544

Yleisnäkymä Sampas-
jokilaaksoa Tuomi-
saaren, Pääjoen ja
Kukkulan talojen
kohdalla.

29. 28545

Kukkulan talo ku-
varsa riveillä. Kvertti-
iskokkia talon ja ladon
välisessä pellossa. Talon
pellista kaikkiaan
neljä kivistä
esinettä.
(Tmsk. n:o 43)

30. 28546

Holmentalon pelto-
rinnetta. Perusapel-
lossa iskokia. Hol-
masta on kaikkiaan
9 löytöä.
(Tmsk. n:o 44)

31. 28547

Metsänrinteessä Holman taloja. Kuvan keskellä näkyy Susijärven palkamaa. Löytö x:llä ruuh. kohdasta. (Tm.k. n:o 92)

32. 28548

Taustalla Piittolahtea, edessä Härkölä. (Tm.k. n:o 45, 93)

33. 28549

Taustalla on Härkösalmen maita. Talon kohdalla olevan metsikön takaa pellosta on fasatilla (SM 8716). Kuvan keskellä Susijärven kapeikko. Jäätain edessä näkyvästi pellosta on Malakias Salmela löytänyt poikkikirveen (SM 8045:16). (Tm.k. n:o 46.)

34. 28550

Ritamiehen
"Puuronotiota"
Riintalassa.
Rinteen juurelta
olkahtakives (SM
8734).
(Inv.k. n: 50)

35. 28551

Pikku-Leppijärven rannalta
on rouva Sallisen mukaan
löytynyt katkennut kives
X:llä merkitystä kohdasta.
Kives on kadonnut
(Inv.k. n: 60)

36. 28552

Peräbylässä olevan
Harmaajärven
rantaa. X:llä merki-
tystä kohdasta on
löytynyt reukki 10cm
syövydestä.
(Inv.k. n: 125)

37. 28553

Niemenkytän Iso-
luhdan korpialueella,
Frans Huhtalan
lähellä kourutalla
kyseisellä pelloilla.
(Inv.k. n: 83)

28555

386.

Samaa kivilatomusta.
Taustalla keskuskivi, edessä
kivikehää. Kiviä ladottu
1m paksu kerran keskus-
kiven juuresta olevasta
kolosta katsoen.

384. 28554

Uuno Riuttalan
maalla olevaa
kiviröykkiötä,
pinta samma-
leen peittämä.
X:llä merkityssä
kohdassa keskus-
kivi.
(Inv.k. n: 113)

28556

38c.

Kivikehän niitteenulta
reunamaa.

28557

39.

Riuttalan
kaulien luona
(tien toisella
puolella) oleva
metsäkumpare.
(Inv.k. n: 115)

28558

40a.

Riutalan kylässä Pisto Sainon
huvilaitoksen oleva parusen
metriä korkea maaopeitteen
kumpare, kivätkisällä.
(Tms.k. n:o 114)

28559

40b.

Kumpare on
huvilaitoksen edustal-
la, taustalla
Karkijärvi.

28561

41b.

Lähikuva hajoitetusta
röykkiöstä.

28560

41a.

Nyöntäjän kylän
"laulukorven"
hajoitettua
röykkiötä.
Röykkiö on korkeal-
la mäen päällä.
Kivet ovat olleet
jonkinlaisessa
"kraaterissa".
Tuskin kysessä
hiihtolinnas.
(Tms.k. n:o 117)

28563

42b.

Pöykkiö on Sularamman
maalla. Kyläläiset ovat
tutkinut ja hajottaneet
sitä. Se on nykyisin 8m
pituus, 6 leveä.

42a. 28562

Hauvian kylän
hiidenkiva Pako-
tallin kankaalla.
Korkeus Kashijär-
ven pinnasta 16m.
(Y.m.k. n:o 119)

43a.

28564

Mäkelän talon rin-
ne Peräkylässä Kuiva-
joen rannalla. X:llä
merkityssä kohdassa
on ollut kiviäpöykkiö
(hävretty). Kivikilves
löytynyt o:lla merki-
tystä kohdasta.
(Y.m.k. n:o 121,80)

43b.

28565

Pellon päässä
metrikassa on
kivikasa (6x4,5m).
Se saattaa olla vain
pellolta pois ajel-
tuista kivistä muodos-
tunut.